

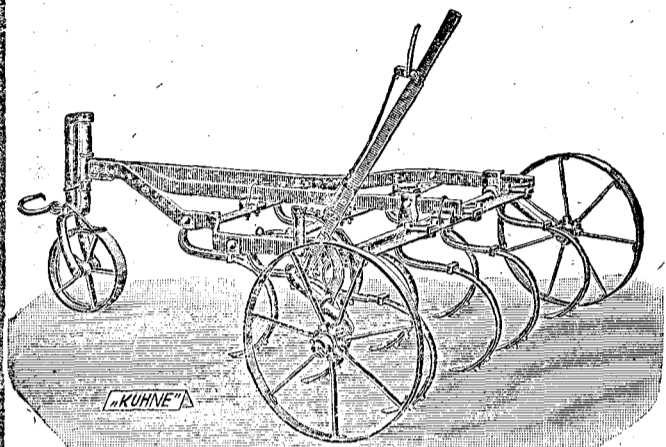
ERDÉLYI GAZDA

XLIII. ÉVFOLYAM.

KOLOZSVÁR, 1911. Március 26.

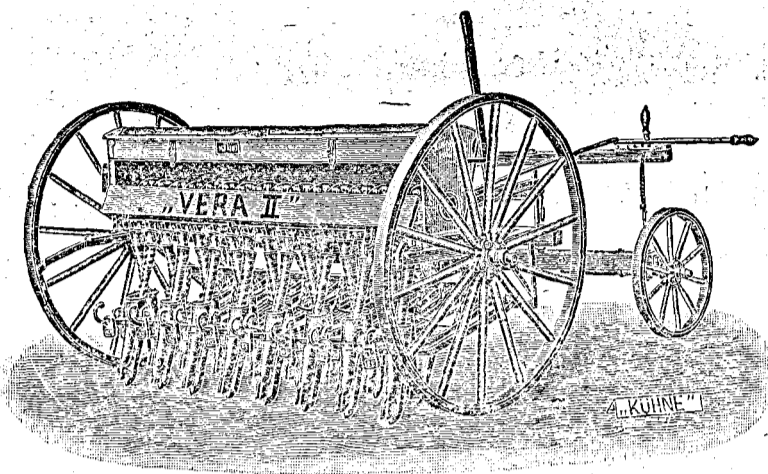
13. SZÁM.

Egy- és többvasu acelekéket, rét- és szántóföld-boronákat, rugós-fogas porhanyító eszközöket, tárcsásboronákat, talajtömörítőket, Mosoni Drill és Vera II. vetőgépeket.

LASS-féle
RÉPA-
KAPÁLÓKAT,
OSBORNE
ARATÓ-
GÉPEKET
szállít:

2012

„Kühne” mezőgazdasági
gépgyár r.-t.
MOSONBAN.

Főraktár: Budapest, VI., Váci-körút 57/a.

Eladó

saját termésű 1910. évi

120–140 hektó

szépen tisztult, zamatos

olasz rizling bor.

VELITS ÖDÖN, birtokos TORDA.

2559

Szőlőoltvány (gyökeres, fás)
a legkedveltebb bor- és csemege faj-
tákból ELADÓ báró Bornemissza
Elemér ur hadrévi gazdaságában. 1000
darabonként I. oszt. ára 170 korona.

Közelebbi értesítéssel szolgál:

NEMÉNYI JÓZSEF,
jóságfelügyelő

Hadrév, u. p. Gerend.

2547

Gazdatársaink ne fedezzék

Vetőmagszükségletüket,

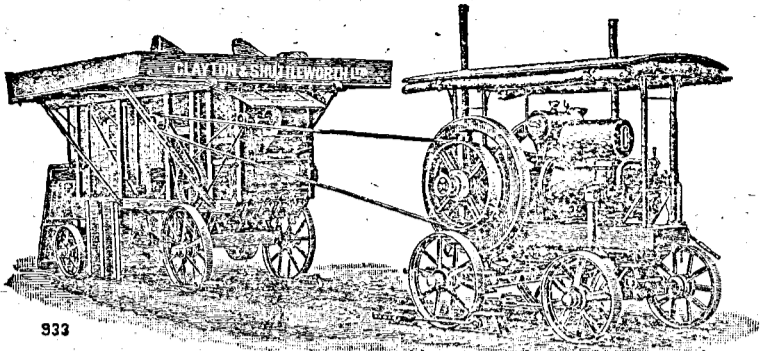
mig a

Székely Gazdák Szövetkezetének, Marosvásárhelyt

ajánlatát nem bírják.

2336

Ajánlattal ingyen és bérmentve szolgálunk.

Kolozsvárt nagy raktár.

Mérnök látogatás
díjtalan!

Clayton & Shuttleworth Ltd.

mezőgazdasági gépgyár képviselete.

**Nyersolajmotorok,
Szivógázmotorok,
Benzinmotorok**

és

Kenő olajok.

Emélyi Gazdasági és Kereskedelmi Vállalat
Ferenc József-ut 31 Szám.
 Dr. Osztián Olivér és Társai
 Sürgönyeim: Coloniale Kolozsvár.
 Telefon interurban: 934. SZ.

**Műszaki
cikkek.**

2485

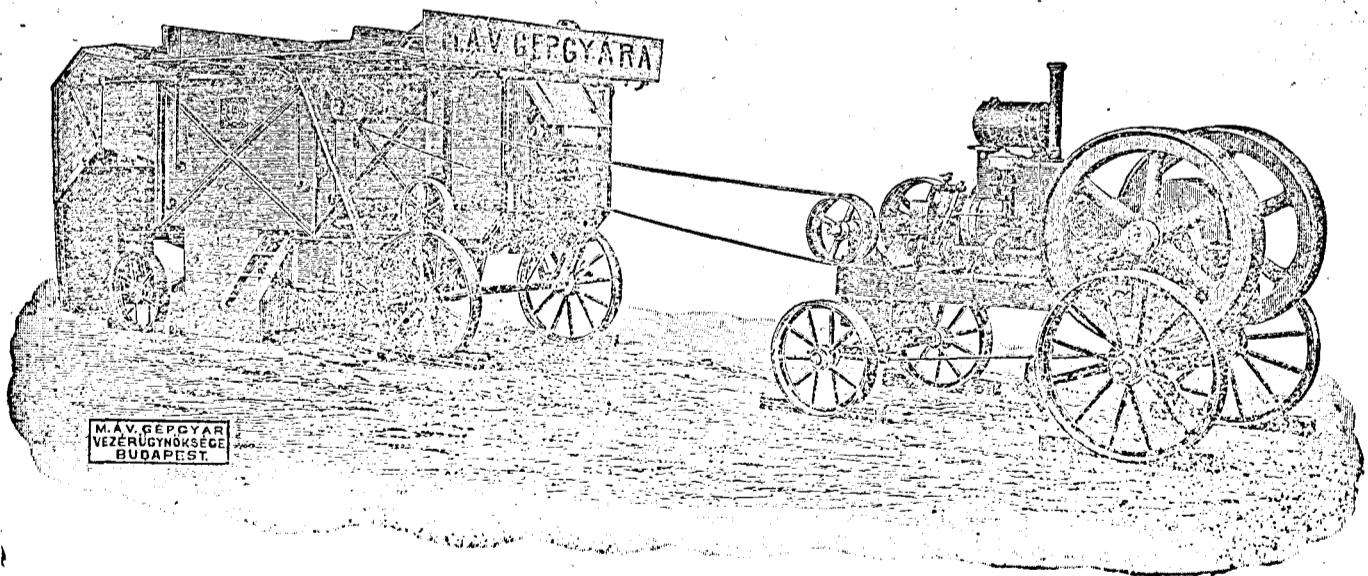
Kérjen ajánlatot!

Legújabb szerkezetű

BENZIN CSÉPLŐ-KÉSZLETEK

túlszárnyalnak minden más gyártmányt.

2021

Nagy munkaképesség!

Gazdaságos üzem.

Kívánatra szívesen küldünk árjegyzéket és költségvetést.

A Magyar Királyi Államvasutak Gépgyárának Vezérügynöksége, BUDAPEST.

ERDÉLYI GAZDA

AZ »E. G. E.« TAGJAI INGYEN KAPJÁK
ELOFIZETÉSI ÁR: 1 ÉVRE 12 KORONA,
1/2 ÉVRE 6 KOR., EGY SZÁM 24 FILLER.

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET-, ERDÉLYRÉSZI GAZDASZTI EGYESÜLET
ÉS AZ ERDÉLYRÉSZI KERTÉSZETI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.
MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSÉG ES KIADÓHIVATAL:
KOLOZSVAR, ATTILA-UTCA 10. SZÁM.
:: A LAP TELEFON SZÁMA: 158. ::

TARTALOM:

Önálló eredeti cikkek:

A vámtarifa hatásának vizsgálata.	169
Mit ér a kedvezményes áru katonai korpá és rostaalja: Dr. Baintner Ferenc.	169
Véleményem a mélymívelésről.	170

Tárca:

A vasutak történetének vázlata Erdélyben. Lécfalvi Sipos Kamilló.	170
---	-----

Irodalmi szemle.	172
--------------------------	-----

Kisebb szakközlemények.	172
---------------------------------	-----

Kormányintézkedések.	172
------------------------------	-----

Vegyes közlemények.	173
-----------------------------	-----

Hirdetések.

A vámtarifa hatásának vizsgálata.

A »Magyar Gazdaszövetség« a földművelésügyi kormány megbízásából már korábban vizsgálat tárgyává tette az új vámtarifának gazdasági és társadalmi viszonyainkra gyakorolt hatását. E kérdés, az ország mezőgazdasággal foglalkozó néprétegeire elsőrendű fontosságu, mert hiszen a külföldi országok versenyének árnyomó hatását csak úgy tudjuk ellensúlyozni, ha erőteljes eszközöket alkalmazunk a hazai mezőgazdaság versenyképességének fenntartására. Ismeretes azonban a gazdaközönség előtt, hogy e törekvés a fogyasztók részéről nem találkozik méltánylással s a gazdaosztályt és a ma érvényes vámtarifa megalkotóit az áraknak állítólag jogosulatlan fölthajtása miatt sűrűn és elkeseredetten támadják. Épp ezért — miután a statisztikai szám adatok már együtt vannak, — a »Magyar Gazdaszövetség« újabb mozgalmat indított annak a megállapítására, hogy jogosultak-e az új vámtarifa ellen felhozott támadások. Az egész nemzeti fejlődésre, főleg pedig a gazdaosztályra fontos kérdés tisztázása végett kérdőíveket küldött szét a szövetség testületi tagjainak, hogy a beérkezett adatok alapján megállapítható legyen, hogy a mezőgazdaságnak mely ágaiban következett be jövedelemgyarapodás és esetleg melyekben állott be hanyatlás. A gazdatársadalom általános érdeklődésére számot tartó és az érdeklődők által kitöltendő kérdések szösz szerint a következők:

»1. Általánosságban emelkedtek-e vidékükön a földárak és a haszonbér s ha igen körülbelül hány százalékkal?

2. Az utóbbi években emelkedett-e vidékükön a földbirtok eladósodása?

3. Drágábban termel-e ma a mezőgazda, mint azelőtt? Mennyivel drágult a szerszámok, a műtrágya és egyéb fogyasztási cikkek (kávécukor, ruha, lábbeli, világító) ára 1905 óta? Mennyivel emelkedett egy kiló hus ára mérszárosnál 1907 óta?

4. Mennyi egy öttagu kisgazda-család házi szükséglete átlagban úgy az élelmiszereket, mint egyéb háztartási cikkeket illetőleg? Mennyit ad ki utóbbiakért?

5. Hány holdas gazda tud birtokának terményeiből eladni, más szóval, mennyi az a legkisebb terület, amely egy öt tagból álló család élelmiszerszükségletét és a vetőmagot leszámítva már annyit terem, hogy a gazda a felesleget el is adhassa?

6. Egy negyedtelkes gazda mennyi búzát, rozsot, árpát, zabot, kukoricát, burgonyát, szénát, szalmát, gyümölcsöt, bort és más terményt képes eladni?

7. Körülbelül hány szarvasmarhát, sertést, borjut és juhot adnak el a faluban (vidéken) levégásra?

8. Egy negyedtelkes gazda mennyi tejet, vaját, borjut, szarvasmarhát, lovat, juhot, sertést, baromfit tojást ad el évente?

9. Az utóbbi időben gyarapodott-e a vidék gazdáinak jövedelme és jóléte s ha igen, a több jövedelmet gazdasági építkezésre, földszerzésre és gazdasági eszközök javítására használták-e fel, vagy életmódjuk javítására? Utóbbi esetben nem fajult-e az életmód javítása dorbecölzássá vagy ruházatbeli cifrálkodássá?

10. A jobb buzaárak következtében nem szaporították-e a gazdák a gabonával bevetett területet a takarmánnyal bevetett terület rovására és nem csökkentették-e ennek következtében állatállományukat?»

A »Magyar Gazdaszövetség«, amidőn a vizsgálódásra vonatkozó kérdőíveket szétküldötte, ezt egyenesen azzal a célzattal tette, hogy testületi tagjainak (mintegy 3000) módot és alkalmat nyújtson arra, hogy a fönt vázolt országos nagy munkánál, amelynek kihatása lesz Magyarország jövő gazdasági fejlődésére és a magyar gazdaosztály jövő boldogulására, ők is hallathassák szavukat. De nagy jelentőséget tulajdonít a felhívásnak a szövetség kü-

lönösen pedig azért, hogy a gazdakörökhöz és szövetkezetekhez első ízben fordulnak, hogy országos fontosságu dologban véleményt nyilvánítsanak.

Az eredményekkel az eljövendő kereskedelmi szerződések megkötésénél és az új vámtarifa megalkotásánál számolni kell.

Mit ér a kedvezményes áru katonai korpá és rostaalja.

Az erdélyi gazdasági egyesület kérésére a földművelésügyi miniszter, a kolozsvári cs. és kir. katonai élelmezési raktárban ezen évadban termelt korpát és rostaalját az egyesületnek engedte át kedvezményes áron, azon kikötéssel, hogy első sorban a kisgazdák, másodsorban pedig a nagyobb birtokosok részesüljenek ezen kedvezményben. Ára a korpának a budapesti tőzsdén jegyzett korpának fele, jelenleg mm.-ként 5 kor., a rostaaljáé pedig egyharmada, most 3 kor. 32 fillér. Az egész évadban termelt korpá illetve rostaalja mintegy 500 mm. tehát elég tekintélyes mennyiség lesz és így fölötté kívánatos, hogy a gazdák akik ezen kedvezményt igénybe óhajtják venni, tájékozva legyenek a felől, hogy mit ér a kedvezményes áru korpá és rostaalja illetve milyen a tápláló értéke.

Ennek megállapítása céljából a rendelkezésünkre bocsátott mintákat előbb mikroszkópiummal azután pedig vegyileg kellett megvizsgálnunk. A mikroszkopiumi vizsgálat egy részről az áru azonosságának megállapítása végett volt szükséges mert a keményítőérték kiszámításához szükséges emésztési együtthatókat csak így állapíthattuk meg, másrészt meg kellett győződnünk arról is, hogy a korpá de különösen a rostaalja nem tartalmaz-e az állat egészségére nézve vagy más tekintetből káros anyagokat.

A korpáról kiderült, hogy az majdnem kizárólag rozskorpá, vegyi összetétele pedig a következő:

Rozskorpá vegyi összetételei:

viz	10.383%
nyers zsir	4.154%
nyers protein	16.176%
hamu	5.753%
N-től mentes vonatanyag	53.484%
nyers rost	10.050%

Megállapítva a korpá nyers összetételét, a takarmány elemzések táblázatának segítségével a nyers és az emészthető összetétel közötti viszony alapján, az igazi fehérje mennyiségét és az emésztési együtthatókat számítottuk ki: igazi fehérje 12%

Magyar
Gazdasági és kerti

Mezőgazdák

Magvak

szövetkezete
legjobb beszerzési forrása

Budapest, V., Alkotmány-utca 31.

	nyers összetétel
nyers zsir	4.154%
nitrogéntől mentes vonatanyag	53.484%
nyers rost	10.050%
	emésztési együtttható
nyer zsir	77
nitrogéntől mentes vonatanyag	77
nyers rost	28
A nyers összetételből az emésztési együttthatókkal való szorzás és az eredménynek 100-al való osztása után megkapjuk az emészthető összetételt:	
igazi fehérje	= 12
emészthető zsir 4.154×0.77	= 3.19
emészthető N-től mentes vonatanyag 53.484×0.77	= 41.18
emészthető rost 10.050×0.28	= 2.81
ebből azután a keményítő értéket az igazi fehérjének 0.94-el, az emészthető zsirnak 2.12-vel és az em: nitrogéntől mentes vonatanyag + em. rostnak 1.00-el való szorzása és a szorzatok összegezésével 62.03-nak találtuk:	
igazi fehérje 12×0.94	= 11.28
zsir 3.19×2.12	= 6.76
N-től mentes vonatanyag + rost 43.99×1.00	= 43.99
	összesen = 62.03

keményítő érték.

A rozskorpa hatékonysági együttthatója 79 tehát az igazi keményítő érték $62.03 \times 0.79 = 49.0$. Ára a korpának 5 kor. egy keményítőérték tehát $500:49 = 10.2$ fillérbe kerül. Kolozsváron a piaci árjegyzék szerint egy mm. korpáért most 9 kor. 60 fillért fizetnek. A takarmány elemzési táblázatok szerint a rozskorpa átlagos igazi keményítő értéke 46.9 egy keményítő érték ára tehát a helybeli rozskorpában $960:46.9 = 20.47$ fillér, a katonai élelmezési raktár által 5 koronáért szállított rozskorpa viszonylagos pénzértéke tehát $20.47 \times 49 = 10$ kor. 3 fillér.

*

A rostaalj mikroszkopiumi elemzését összehasonlítva a helybeli piacon kicsinyben árusított buza-rostaaljával, a kolozsvári magvizsgáló állomás szives értesítése alapján a következőkben közlöm:

Az élelmezési raktár által szállított rostaalj mikroszkopiumi elemzése:

1. Buza 0.1%
2. Rozs (töredék és ép szemek) 38.3%
3. Nagyobb magu búkköny és borsó (Vicia sativa, Vicia angustifolia és Pisum arvense) 3.5%
4. Kis magu búkköny-félék (Ervum tetraspermum és Ervum hirsutum) 39.2%
5. Más hasznavehető vagy közönyös gyommagvak (Galeopsis tetrahit, Centaurea Cyanus,

Sinapis arvensis, Bromus secalinus, Stal hys annua, Valerianella rimosa, Valerianella dentata, Lepidium eampestre, Sanchus oleraceus 1.5%

6. Emészthetetlen — szaruállományu — gyommag (Galium tricornis) 10.7%

7. Kellemetlen ízű, szagu és mérges gyommagvak (Datura Stramonium, Adonis aestivalis, Anidrum radians) 3.5%

8. Quarz, föld, szemét (pelyva nincs) 3.2%

A helybeli piacon kicsinyben árusított buzaroostaalja elemzése:

1. Buza: töredék és ép szemek 61.1%
2. Búkköny: töredék és ép magvak 4.6%
3. Más hasznavehető vagy közönyös gyommagvak: (Medicago lupulina, Trifolium pratense, Agropyron repens, Lolium perenne, Bromus arvensis, Bromus secalinus, Setaria glauca, Convulvulus arvensis, Sinapis arvensis, Galeopsis tetrahit, Scleranthus annuus, Centaurea scabiosa, Valerianella rimosa, Charophyllum bulbosum, Alectorolophus gonyotrichus) 6.4%

4. Emészthetetlen értéktelen gyommag: (Galium tricornis) 1.7%

5. Kellemetlen szagu, ízű és 1—2 szem mérges gyommag. (Anidrum radians, Allium vineale, Adonis aestivalis és Melampyrum arvense) 2.1%

6. Buza pelyva és üszökpórakat tartalmazó szemét 24.1%

Az élelmezési raktár által szállított rostaalja vegyi összetétele következő:

Rostaalja nyers összetétele:	
viz	9.043%
nyers zsir	1.582%
nyers protein	19.723%
hamu	4.304%
nitrogéntől mentes vonatanyag	54.033%
nyers rost	11.315%

Mivel a rostaalja összetételére és emészthetőségére vonatkozó adatok a takarmány táblázatban nincsenek meg, keményítőértékének kiszámításánál a magvak közül annak emésztési együttthatóit és hatékonysági együttthatóját használtam fel amellyel nyers összetételre nézve leginkább megegyezik s ez a borsó. Így tehát igazi fehérje 15.7%

	nyers összetétel
nyers zsir	1.582
N-től mentes vonatanyag	54.033
nyers rost	11.315
	emészthetőségi együtttható
nyers zsir	75
N-től mentes vonatanyag	93
nyers rost	46
	emészthető összetétele:

igazi fehérje . . . . . = 15.7

emészthető zsir 1.582×0.75	= 1.18
emészth N-től mentes vonatanyag 54.033×0.93	= 50.25
emészthető rost 11.315×0.46	= 5.20
	keményítő érték:
igazi fehérje 15.7×0.94	= 14.75
zsir 1.18×2.12	= 2.50
N-től mentes vonatanyag + rost 55.45×1.00	= 55.45
	összesen: = 72.70

keményítő érték.

A borsó hatékonysági együttthatója 98 tehát az igazi keményítő érték $72.70 \times 0.98 = 71.2$. Ára a rostaaljának 3 kor. 32 fillér egy keményítőérték tehát $332:71.2 = 4.66$ fillérbe kerül. Annak a buzaroostaaljának az ára, amelynek mikroszkopiumi elemzését fenn bemutattam, a kolozsvári piacon kicsinyben kilógrammja 6 fillér. Ha ennek keményítő értékét a szóban forgóéval egyenlőnek vagyis 71.2-nek vesszük, úgy egy keményítőérték a helybeli piacon rostaaljában $600:71.2 = 8.42$ fillér, a katonai élelmezési raktár által 3 kor. 32 fillérért szállított rostaaljában pedig csak 4.66 fillér.

A szóban forgó rostaaljat ezek alapján igen jó és olcsó takarmánynak kell mondanunk. Megjegyezzük azonban, hogy e rostaalja takarmányozásra megdarálva és leforrázva használható, mert 54.9% (4, 5, 6, 7 szám alatt) olyan gyommagvakat tartalmaz, melyek egészben igen nehezen (4, 5, 7 szám alattiak) vagy egyáltalán nem emészthetők (6 szám alatti). Ezekből azután, a tárgyával nagyon sok meg nem emésztett csiraképes mag kerülne ki a szántóföldre s az úgy elgyomosodna, hogy csak több éven át és nagy fáradsággal lehetne a gyomokat kiirtani. A forrázás részint azért ajánlatos, hogy az esetleg sértetlenül maradt magvak még az etetés előtt duzzadásnak induljanak, részint pedig azért, hogy az örlemény elveszítse rossz ízét, szagát melyet főként az Anidrumtól (Bifora) kap.

Dr. Baintner Ferenc.

Véleményem a mélymívelésről.*

Lehet, sőt valószínű, hogy a következőkben leírtak nem egyeznek mindenben a hozzáértők véleményével, de szükségesnek tartom e véleményemet is a nyilvánosság elé vinni, mert meggyőződésem szerint legalább némileg hozzájárulnak és esetleg okot is szolgáltatnak a mélymívelés helyes értelmezésére.

Magam részéről azt vallo, hogy az ekével történt mélymívelésnek, illetve mélyszántás-

* Mutatvány, ifj. Sporzon Pálnak „A Kőszegi-féle talajmívelőgépe és annak jelentősége” c. művéből.

AZ „ERDÉLYI GAZDA” TÁRCAJA.

A vasutak történetének vázlata Erdélyben.

Irta: Léfalvi Sipos Kálmilló.

Minden jog fenntartásával.

I.

Hogy mi a vasut, azt mindnyájan tudjuk, dacára annak, hogy nem létezik oly tudományos meghatározás, mely egyaránt kielégítene a jogászokat, technikusokat és nemzetgazdászokat.

Ha részletes vasutorténetet akarnék írni, úgy foglalkoznom kellene először a mozgás hármias tényezőivel u. m. az uttal (mely lehet levegő, víz, szárazföld és vas) a motorral vagyis a mozgató erővel (mely lehet szél, víz emberi vagy állati izomerő, gőz, villany stb.) és végre a járművel, mely ismét nagyon különböző lehet. De mind ez meghaladná jelen értekezés keretét. Mindezekkel most nem kívánok foglalkozni.

Az állam parancsszava a vasutépítés és vasuti üzem terén is éreztette hatását és megteremtette a vasuti jogot. A vasut építés és üzem szabályozásának szüksége a dolog természetében fekszik egy oly nagy fontosságú, és az egész társadalmi életet átalakító találmányra,

mint a vasut. A műveltség és kultúra haladása ma már oly alárendelt kérdések rendezését is szükségessé teszi, amelyeket régebben még a leridegebb rendőrállam sem méltatott figyelmére. A mai jogállam tehát sok tekintetben még a régi rendőrállamon is túlesz.

A vasuti jog természetesen ott fejlődött ki leghamarább, hol legelőször indult meg a vasuti forgalom, vagyis Angliában, mert ott fejlődik először az ország (1154) a politikai szabadság irányába s már 1176-ban megalakul az angol parlament.

A híres fizikus Papin Dénes nem folytathatta fényes kísérleteit a Fuldán, mert hazája üldözései elől menekülnie kellett és természetesen Angliába ment. Épen ily mostohán bánt el Franciaország is a szép eredményekkel kísérletező Jonffroy márkival. Nem úgy történt azonban a szabadság hazájában Angliában. Watt feltalálta stabil gépét, Symington megoldja a gőzhajózás problémáját és Fulton tökéletesíti. És a vasuti mozdony kérdését is angol oldja meg Stephenson és az első vasut is Angliában nyílik meg 1825-ben. És így világos, hogy a vasuti jog hazája is Anglia. A vasuti jog szempontjából azonban még sokkal nagyobb fontossággal bír a Liverpool Manchesteri vasut amennyiben ennek igen hosszú és részletes engedélykönyve szolgált a további vasutengedélyek alapjául mintegy 15 éven át egészen

addig, míg a gyakorlat és tapasztalat megteremtette a szerves és egységes vasuti jogot. Anglia után Amerika épít vasutat, azután Belgium jön.

Sem Erdély, sem Magyarország a népek e nemes versenyében nem vehetett részt, mert megfosztva a politikai szabadságtól — mely minden haladás nélkülözhetetlen feltétele — egész erejét a sérelmek ellen indított harc, alkotmányáérti és függetlenségéérti küzdelme kötötte le.

De végre is a nemzet eszmélni kezd, Széchenyi, Wesselényi, Kossuth és mások agitációja a gazdasági kérdések felé tereli a közfigyelmet (lásd e tekintetben »Az 1840-es évek közgazdasági eszmeköre« című művem) és így kerül szóba a közlekedés és vasutügy kérdése is. Ez érdeklődés hozta azután létre az 1836. évi XXV. t.-cikket, mely t.-c. »Az ország közjavát és kereskedését gyarapító magányos vállalatokról« szól. És bár e t.-c. Magyarországon kelt, mégis fontos Erdélyre is, mert 1 §-a kimondja, hogy minden oly magános személy vagy egyesület amely . . . 6-szor Pesttől Erdélyig Kolozsvár felé és Pesttől Erdélyig N. Szeben felé vasutat építenek, a törvény által megadott kedvezményekben részesülnek. E kedvezmények voltak: a közigazgatási hatóságok támogatása és peres ügyekben soron kívüli ítéltelei. A szükséges területek

nak legelső sorban is csak mint talajnedvesség konzervatórnak és szabályosónak van jelentősége. Ha a talajnedvesség szabályozva van, akkor a termés ugyan jórészt, de egészben még sincsen biztosítva. Ezt mutatták az elmúlt százaz évek tapasztalatai is.

Egészen más kérdés az, vajjon a mélymívelés növény táplálkozási szempontból bir-e oly fontossággal, mint azt általában hiszik?

Hogy ennek valami nagy hatása nem lehet, az már az előzőkből is kitűnik, mikor arról volt szó, hogy az altalajt, bár növényi táplálóanyagot tartalmaz is, felhozni nem jó, nem szabad. Ha pedig felhozzuk a mélyszántással, határozottan kárát valljuk.

Ezen ténynek magam részéről következőkben találok magyarázatát.

A növényi táplálóanyagoknak a növények által felvehető állapotba való elkészítése elsősorban is nem fizikai, hanem vegyi folyamat és e vegyi folyamatot nem a meleg, a levegő és nedvesség fizikai hatásai idézik elő, hanem élő szerves lények, melyeket ma a talajbaktériumok gyűjtőnévben hirdet a tudomány.

A növényi táplálékok előkészítésében a meleg, levegő és nedvesség csak mint „kellék” szerepelnek, magát az előkészítést a „talajbaktériumok” gyűjtőneve alá foglalt organikus, élő, működő paránylények végzik el.

Ezek a baktériumok a szakácsok a terméskert konyhájában. Ezek készítik elő a talajban meglévő, vagy trágya alakjában, hozzáadott nyers tápanyagot a növény részére. E baktériumok működőképességétől függ az illető növény táplálkozási lehetősége is.

E baktériumok létfeltétele a meleg, levegő és nedvesség. Ha e három tényező közül bármelyik is hiányzik a kellő s megsabott mértékben, lehet abban a talajban mégannyi nyers tápanyag, a belevetett mag, illetve növény, nem fog kellően fejlődni, mert a növény táplálékot elkészítő baktériumok sem működhetnek kellően.

Az életképességhez szükséges feltételek hijján e baktériumok sem fejthetik ki vegybontó hatásukat s így nagyon természetes, hogy az illető növény sem juthatván elegendő táplálékhoz, még a leggazdagabb talajban is csak tengődni fog.

A talajbaktériumok — nevezük őket így — mint minden egyéb élő szervezet csak ott erősödhetnek meg, csak ott szaporodhatnak el, hol a létfeltételükhöz megfelelő legkedvezőbb viszonyokat megtalálják. Ez pedig ezekre

nézve csak az ugynevezett miveleti rétegben, a feltalajban van meg. Itt ahol a meleg, levegő és nedvesség megfelelő mennyiségben rendelkezésre áll. Itt életképessé válnak, hatásuk intenzivebb, erősebb lesz, s vele e hatások eredményei is. Ezek a miveleti rétegben, különösen annak felsőbb rétegréseiben valóságos telepeket, kolóniákat alkotnak, ahol élnek, működnek és szaporodnak.

Mit csinál már most az eke, különösen a mélyszántásnál?

Nemcsak hogy szétrombolja e baktériumkolóniákat, ami magában véve még nem volna oly nagy baj, hisz a méhek is rajt eresztenek, s így ez mintegy mesterséges raj eresztés számba lenne vehető; hanem baj az, hogy a baktériumok életfeltételeinek, megfelelő három fő tényezőt, a meleget, levegőt és nedvességet oly kedvezőtlen arányban keveri szét, amelyben ezen baktériumok működése nem lehet hatásos, nem lehet normális.

A jótényező a meleg, a mélyen alásszántott rétegekben nincs, nem lehet elegendő mérvben rendelkezésre. A második tényező a nedvesség, néha tulsok, néha tulkevés. Éppen így vagyunk a levegővel is.

Az eke ezt a három tényezőt, minél mélyebben szántott, annál jobban összezavarja, úgy, hogy huzamosabb időre van szükség, míg a mélyre lehozott s így kedvezőtlen viszonyok közé kényszerített baktériumtelep töredéke ismét életképessé, működőképessé tud válni.

Az ilyen módon megbénított baktérium, ha még annyi is az előtte levő feldolgozandó nyersanyag, azt feldolgozni, előkészíteni, szóval azt felvehető állapotba hozni nem lehet képes.

E baktériumok, a miveleti réteg e valóságos szakácsai analógice ugyanabba a helyzetbe kerülnek, mint a legképzettebb francia szakács, aki elé oda tesz a hentes egy fél borjút, de el van rontva a tűzhelye. Ott a sütni való, de nagy a darab és nincs jó tűzhely.

Mit csinál már most a Kőszegi-talajmivelő?

Hát bizony az is szentesít zavarja a talaj felső rétegeiben megtelepedett baktériumkolóniákat, de csak megzavarja és nem rombolja őket szét. Beoltja a szó legszorosabb értelmében az egész megmivelt rétegben annak fenekéig. — valóságos mesterséges rajt ereszt, — de egyuttal megadja mindjárt e szétrombolt baktériumkolónia minden részletének az életfeltétel szükségleteit is. Ez tehát csak zavar, de nem rombol. A zavarás pedig, — ha az életfeltételek megvannak — csak annál inkább erősebb működésre serkent.

És most lássuk mi történik ezután?

Az eke után maradt összeálló nagy hantban éppen úgy megvannak a növényi tápanyagok, mint a legkisebb mórzsában. E mórzsából még a megzavart baktériumtelep is fog tudni valamelyest gyórsan feloldani, előkészíteni, de hogy egy ily erős, az eke után nagy darabban fekvő hantot ő maga hamarosan feldolgozzon, arra mégis csak gyenge.

E nagyobb hantokai és rögöket előbb fel kell aprózni. Ez pedig tisztán fizikai munka. Azt csinálja úgy, ahogy a borona, a henger, a tárcsás borona, az őszi- vagyis mélyszántásban pedig kizárólag a fagy. Ilyformán ennek a nagy rögbe, vagy hantba zárt tápanyagnak igen sokszor nagyon sokáig kell várni, míg a baktériumok a szó legszorosabb értelmében előkészíthetik felvehető állapotba.

Igen ám, de ezalatt mulik az idő s az elvetett kikelt növény már a későn jövő táplálékot nem értékesítheti úgy, ahogy az kívánatos lett volna.

A Kőszegi-talajmivelő mindjárt felaprózta a talajt, rögöket nem hagy. A baktériumok ugyszólván azonnal megkezdhetik szakácsmunkájukat s mire a csirázó növény gyökere táplálékért odajön, azt ott előkészítve meg is találja.

Talán feltűnhetett, hogy az előbbieken folyamán a világosságról, mint tényezőről, nem volt szó. Ennek egyszerű oka az, hogy csak gyökérfejlődésről volt szó, ehhez pedig nem kell világosság.

Ezek előrebocsájtása után álljon itt azon véleményem megokolása, hogy miért nem tartom a mélymívelést (ezalatt értendő az a hirdett 12" és 14" mélyszántás) oly nagyfontosságúnak.

Szerény véleményem szerint, ha a mélymívelésnek oly nagy hordereje volna, különösen növény táplálkozási szempontból, akkor a 12" és 14" szántások tulajdonképpen céljukat tévesztették volna. Hiszen az közismert dolog, hogy miveleti növényeink legtöbbje több méter mélységig bocsátja le gyökerét s ilyenformán nemcsak a megmivelt feltalajból él, de táplálékát még a mélyebb rétegekből is veszi és kapja. Ha tisztán csak a megmivelt rétegből kellene neki megélni, akkor egyenesen lehetetlenség volna, hogy 3-4"-es szántásnak nem is nevezhető kapásban buza és tengeri teremjen. Pedig a Bácskában és hazánk egyéb helyein is ezer meg ezer holdon terem így a buza és tengeri.

Véleményem szerint az a megmivelt felső talajréteg legelső sorban is arra való, hogy a kikelt növénynek erőteljes fejlődést biztosítson,

kisajátítási joga és az ez ügyekből keletkező perek soron kívüli elintézése. A vállalkozónak az adómentesség biztosítása. Ennyi volt csupán az, mit Magyarország törvényhozása 1836-ban tett. Ha sok nem is volt, de mindenesetre meg volt téve az első lépés. És ha kiépült volna a kijelölt két erdélyi vonal, Erdély két hatalmas kapcsolatot nyert volna az anyaország központjával: Pesttel.

A vasuti törvényhozás magja eként el lévén vetve, Erdély sem vonható ki magát s habár későn is, de még is meg tette az első lépést. Az 1848. évi országgyűlés X. cikke ugyanis a következőleg szól: „A közlekedés előmozdításáról. A folyó 1848-ik évi magyarországi XXX-ik t.-c.-ben közlekedés előmozdítására tett intézkedést az abban utalványozott alpból háramlandó terv ellátása mellett azon meggyőződéssel nyilvánítja e törvényhozó testület Erdélyre is kiterjedőnek, hogy annak jótékonyosságai Magyarhon e részben is mihamarabb élvezendő eredményekben fognak jelentkezni. E cikkely azonban miután nem lett szentesítve, törvényé sohasem lett, hanemi csak határozat jellegével bir, miután szentesítése az unio (I cikk) szentesítésével ugyis értelmét veszítette. A hivatkozott törvény igen rövid — mindössze 6 §-ból áll, — legfontosabb intézkedése az, hogy a felelős miniszteriumot a vasutak, utak és a hajózás lehető támogatására utasítja és feljogosítja e célra egy 10 millió

alap létesítésére amely 10 millióból 8 millió vasutakra 2 millió pedig a hajózásra fordítható.

Széchenyi István gróf a maga nagy közlekedési tervében Erdélyt is figyelembe vette s a Pestről kiinduló fővonalat Cegléd—Szolnok—Arad—Károly-Fehérvár—Udvarhelyen át az ojtói szorosba akarta vezetni. Egy mellék vonalat is tervezett még Széchenyi amely Szolnoktól indult volna ki s Debrecenen át Szatmárba vezetve Deés érintésével Erdélybe kanyarodott volna és eként Kolozsvárt kötötte volna össze. Erdély vasutaival már sokkal kevesebbet törődik Kossuth Lajos. Nála a Pest—fiumei vasut az első. Egész ragyogó tehetségét e vasutnak szenteli. Azon közlekedési tervben, melyet Pulszky készített s mely a Széchenyi István grófé után a legtekélyesebb, Erdélyről említés sincs.

Nem sokkal ezután bekövetkezett a szabadságharc, az önkény győzött, Erdély és Magyarország kormányzása összbírodalmi elvek alapján rendezkedett be.

A hadjárat rendkívül sokba került a hatalomnak és ezért azután teljes erejével ráfektűt az ország kisütőpályozására. Rendkívül súlyos adókat vetett ki, melyeket kegyetlenül felhajtott. A rablógazdálkodás a közép osztályt tönkretette, az adóalanyok kimerültek és a birtokok egymásután újra kerültek.

Az eként eladosodott országban tehát természetesen nem lehetett szó vasutépítésről

E tekintetben nem tehetett semmit a társadalom. Ezekhez járult különben még az is, hogy a győztes hatalom megittasodva az „összmonarchia” ostoba ábrándjától, a fejlettebb nyugot vasuttörténetéből megtanulta, hogy a vasuti politika megfelelő irányításával tönkre tehető még a leggazdagabb állam is, — már pedig a koldus nép szolgaságra hajló lévén — Magyarország és Erdély ellentállása megtörhető. Már akkor, abban az időben hatalmas arányokban bontakoztak ki a vasutaknak hatásai az őstermelésre, az iparra és kereskedelemre és már politikai és hadászati fontosságuk is ismertté vált. A vasutak hatalmas ipari és kereskedelmi gócpontokat tettek tönkre, kis, jelentéktelen helyiségeket emeltek nagy központokká. Addig teljesen lakatlan földeket népesítettek be, az addig sok helyen csak külterjesen üzött mezőgazdaság, belterjességét hihetetlen mérvben fokozták.

De az abszolút hatalom nem elégedett meg azzal, hogy a vasuti politika irányítását a maga kezébe vegye, hanem mielőtt ezt tette volna, először is a társadalmat és területet igyekezett széttagolni. Mert jól tudta, hogy minden parancsszava sem tartoztathatja fel az egységes társadalmat a cselekvés útján. Pedig kár volt oly nagyon félnie, mert vagyoniilag megrendült társadalmunk úgy sem építhetett volna vasutat.

(Folyt. köv.)

hogy az ott megerősödvé, ne csak az ott készen talált táplálékból legyen kénytelen megélni, hanem maga is járhasson táplálék után. Abból a felső rétegből mag alig képződik, az elsősorban a növény testének felépítésére szolgál.

Nem tudom elhinni, hogy a növény az altalajba leíró gyökereivel tisztán csak nedvességet s más egyebet nem vesz fel. Hiszen még a nedvességet, illetve vizet sem veheti fel azon tisztán mint vizet, mert abban is már van táplálóanyag feloldva, következésképpen kell, hogy táplálóanyagot a mélyrétegekből is kapjon a növény.

Ha ez nem volna így, akkor miért bocsájtanának még a sekélyen gyökerező kultur-növényeink is méternél nagyobb mélységre gyökereket; vagy miért volna meg a növény gyökereinek tápanyagfeloldó képessége?

Teljes meggyőződéssel állíthatom, hogy a 20 cm.-nél ($7\frac{1}{2}$ " mély megmivélés, ha az oly művelésű, mint ahogy az a Kőszegi-talajművelő után marad, legtöbb esetben teljesen elegendő. Ennél mélyebb művelést feleslegesnek tartok és csak kivételes esetekben — de éppen nem általánosságban — lehet értelme az ennél mélyebben való talajművelésnek.

Fenti állításomat ma még tényekkel nem bizonyíthatom, de azt hiszem, az ezirányban végzendő kísérletek be fogják igazolni állításom helyességét.

IRODALMI SZEMLE.

A Kőszegi-féle talajművelőgép és annak jelentősége címen, ifj. Sporzon Pál, gazd. akad. tanár, a mezőgazdasági gépkísérleti állomás vezetője, 90 oldalra terjedő könyvet írt. Könyvét gróf Széchenyi Emilnek a Kőszegi-féle talajművelőgép lelkes pártfogójának ajánlja. Könyve hét fejezetre oszlik. Az első fejezetben összehasonlítja az eke és a Kőszegi-féle talajművelő munkáját. A második fejezetben az eke és a Kőszegi-féle talajművelő munkája után kikelt vetések közötti különbségeket ismerteti. A harmadik fejezet a talajnedvességgel, annak konzerválásával foglalkozik. Negyedik fejezetben az eke és Kőszegi-féle talajművelő munkáját hasonlítja össze a tarlóhántásnál és mély szántásnál. Az ötödik fejezet a gép munkáját írja le az istálló, mű és zöldtrágya alászántásnál. Hatodik fejezet a gép munkaleírásával, munkaköltségeivel foglalkozik és néhány kísérleti eredményt ismertet. A hetedik fejezetben a gép szerkezetét és gyakorlati jelentőségét írja le. A csinos kiállításban megjelent könyvet 34 ábra díszíti és teszi szemléltetővé az elmondottakat az olvasó előtt. Lapunk más helyén mutatónyúl közlünk belőle egy cikket. A könyv megkapható a „Patria” irod. vállalatnál Budapesten, (IX. Üllői-ut 21.) ára: 4 korona T. B.

A Kőszegi-féle talajművelőmotorral végzett kísérletek eredményei 1910 ben címen Rácz Imre, gazd. akad. tanárnak a „Köztelek” 1910—11. évi számaiban a Kőszegi-féle talajművelővel végzett kísérletekről közölt cikkei, különnyomatban most jelentek meg, ugyancsak a „Patria” irod. váll. kiadásában. Kísérletek végeztek őszi búzával, őszi rozsral, tavaszi árpával és zabbal, cukorrépával, burgonyával, tengerivel stb. A 24 oldalos füzet végén rövid fejezetbe vannak összefoglalva az összes kísérletek eredményeiből levonható következtetések, melyekből a gyakor-

latba való alkalmazásáról magunknak tájékozást szerezhethetünk. A füzet beszerezhető a „Patria” irod. vállalatnál Budapesten (IX. Üllői-ut 25.). T. B.

A husdrágaság és az erdélyi szarvasmarha című füzetet, mely most jelent meg és melynek szerzője, Sperker Ferenc az erd. róm. kath. status. uradalmának jószágigazgatója, az „Erdélyi jellegű magyarfajta szarvasmarhát tenyésztők egyesülete” elnöksége Kolozsvárt, bárkinék ingyen és bérmentve küldi meg.

KISEBB SZAKKÖZLEMÉNYEK.

+ Baromflaknál előforduló szombajok. Ilyenkor télen és tavasszal gyakoriak a szombajok, amelyek huzat következtében előállott hülés következményei. A borsav segít ezeket leküzdni. Evvel a szemeket tisztára kimossuk és tiszta kendővel bekötjük, szükséges azonban az állatot eközben lekötöni, különben addig dolgozik, míg a kendőt le nem veti magáról. Ugyanígy lehet az ornyálkahártya-gyulladását gyógyítani, t. i. borsavval kiöblítjük az orrlyukakat és azután jodoform-gaazzal bedugjuk. A náthát akként is lehet gyógyítani, hogy sós vízbe magukat dobunk, a baromfiak ki akarják halászni s orrlyukaikat is a víz színe alá süllyesztik, mire a sós víz izgatja a nyálkahártyát, az állatok elkezdenek prüszkölni, rázzák a fejüket s evvel kitisztul az orrlyuk.

+ Barnamivélés, különös tekintettel a fanevelésre. Fechtig Imre báró figyelemreméltó tanulmányt tesz közzé egyik gazdasági szaklapban az amerikai rendszerű barnamivélésről, különös tekintettel a fanevelésre. A tanulmányozó szerint a barnamivéléssel az erdősítésnél szép eredményeket érhetünk el. Barnamivélés alatt vöttek egy termőföld felsőrétegének állandó porhanyóságban és gazmentesen való tartását értjük. Főképpen a fanevelésnél van nagy szerepe a barnamivélés eszközeinek, ugymint kézkapának, fogas boronának és lókapának.

+ Bőrök jóminőségének föllismerése. A kidolgozott bőrök, gépszijak stb. jó minőségéről igen egyszerű módon győződhetünk meg. E célból az illető bőrből egy darabkát tiszta ecetbe áztatunk; a jó minőségű azaz a tannin által teljesen áthatott bőr az ecetben nem változik át, csak a színe lesz sötétebb, — a tökéletlenül, azaz rosszul kicserzett bőr ellenben erősen megdagad és lassanként kocsonyás anyaggá változik át.

+ Takarmányrépavetés. A takarmányrépa alá a tél folyamán kihordott istállótrágyát előbb kettős ekével leszántani és azután a vetés előtt még egy szántást adni nem lenne helyes s a megtorlódo tavaszi munkáknál nehezen is kivihető. Leghelyesebb lesz az elteregtetett trágyát fekvé hagyni, ha az eső kilugozza, akkor is egyenletesen mossa bele a földbe a táplálóanyagokat. Az elteregtetett trágya alatt a föld megtartja nyirkosságát, a föld kiszáradása, illetve vizének időelőtti elpárologtatása tetemesen csökkentve lesz, A trágyát a répa vetése előtt 2—3 héttel szánjuk alá és pedig előhántókkal felszerelt Sack-ekékkel; a szántás után fogasoljunk és ezt ismételjük meg a répa elvetéséig szükség szerint, sőt ha tárcsás porhanyítókat rendelkezésre állanak, tárcsázzuk meg a földet a répa elvetése előtt. Ez sokkal jobb talaj-előkészítés, mint a kétszeri tavaszi szántás.

KORMÁNYINTÉZKEDÉSEK.

A mezőgazdasági háziipar. A földművelésügyi miniszterium által most rendezett háziipari kurzusokon 16.000 munkás vett részt, míg az országban összesen 112 háziipari szövetkezet alakult. A kurzus hallgatói és a szövetkezetek a télen egymillió korona értékű árut készítettek, illetőleg adtak el. Azok a munkások, akik előbb tanulták meg a háziipari foglalkozásnak valamely ágát, a nem régen alakult kosár- és háziipari részvénytársaságoknál találtak téli munkát és keresetet. Maga a szabadkai részvénytársaság 5000 munkást foglalkoztat, míg az országos háziipari szövetségnek ezer mezőgazdasági munkás dolgozik. A magyar kosárárunknak megnyitott az amerikai piac, sőt Egyiptomba is szállítunk, főleg utazó kosarakat, melyekből most 24.000 korona értékű árut küldött el az országos háziipari szövetség. A mezőgazdasági háziiparosok, akik nem szórva nyosan, hanem értékesítő szövetkezetben, vagy csoportokban dolgoznak, ebben az évben három millió koronán felüli munkabért kaptak s volt olyan háziiparos, akinek a télen 150 korona keresete is volt. Ez pedig nagy szó az alföldi munkáshajlékokban, ahol télen nincs semmiféle kereset és a munkásoknak, vagy a nyári keresetükből kell élniök, vagy ami szintén nem szokatlan, a jövő évi keresetre kell adósságot csinálniök. Ezekkel a háziipari kurzusokkal beigazolódtott, hogy a földművelő munkásnak kezűgyessége elegendő arra, hogy hamarosan elsajátítsa a mezőgazdasági háziiparnak valamelyik fajtáját s idők során az illetékes tényezők még arra a kedvező tapasztalatra is jutottak, hogy a magyar munkás kedvvel üzi a háziipart s egyáltalában nem lohasztja kedvét az, hogy a háziipari foglalkozás átlagos napi keresete nincs arányban a tavaszi napszám-bérekkel, mert tudja, hogy télen az a kisebb napi kereset is valósággal áldás magára és családjára.

Állami támogatással vásárolt tenyészállatok biztosítása. A földművelésügyi miniszter leiratban tudatja, hogy a gazdasági felügyelőségek és gazdasági egyesületek útján állami támogatással kiosztandó tenyészbikák, tehének és üszök az első év tartamára a legtöbb esetben biztosítottak elhullás és kényszervágás esetére.

A tehének és üszök a »Minerva« általános biztosító részvénytársaságnál (Budapest, V. Eötvös tér 2.) biztosítottak, a biztosított érték 80 százaléka után számítandó 3 évi biztosítási díj fizetésének kötelezettsége ellenében. A tolyó évben állami közbenjárással kiosztandó tehének és üszöknek leendő első évő biztosítása tehát fenn említett cégnél eszközöndő. A külföldön vásárolt állatok biztosításánál a rendeltetési helyre való szállítás kockázatának biztosítására a cégnek félszázalék pótdíjat van joga felszámítani.

Ennélfogva az állami közbenjárással tehenet, vagy üszöt vásároló tenyésztők az állatokat, azok számának, korának, színének, fajtájának és darabonkénti vételárának feltüntetésével jelentsék be biztosításra, a biztosító társaságtól nyerendő kötvényeket pedig az illetékes gazdasági felügyelőségekhez küldjék be láttamozás és a biztosítási díj utalványozása végett.

A kiosztásnál beálló káreseteknél a biztosított értéknek 80 százaléka képezi a kártérítés összegét.

Minden gazdaságban nélkülözhetetlenek!!

Európaszeri első helyen elismert kitünő szerkezetű és legolcsóbb, a gazda minden követelményeinek legjobban megfelelő

„Eredeti Kalmár-rosták”

Ez évi újdonságainkról szíveskedjék ingyen árjegyzőket kérni.

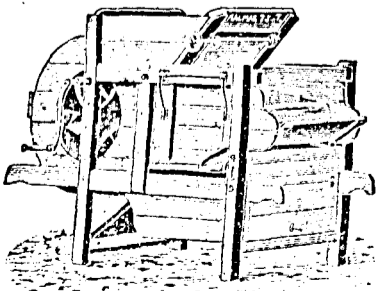
KALMÁR ZS. és TÁRSA Hódmezővásárhely

Különleges termény tisztító gépgyár és vasöntöde.

Vezérképvisele

A Magyar Királyi Államvasutak Gépgyáranak Vezérügynöksége

BUDAPEST, V., Váci-körut 32.

A köztenyésztésbe állami közbenjárással kiosztandó *tenyészbírák* az eddigi gyakorlat szerint, ezután is a *Magyar kölcsönös állatbiztosító társaság mint szövetkezet*-nél lesznek biztosítva.

Állattenyésztés. A földmivvelésügyi miniszternek állattenyésztő akciója az év első negyedében is nagy mértékben haladt előre. Eddigélé 16.000 drb. tehén és üsző, valamint 12.000 darab tenyészsertés beszerzésére engedelmiztek állami támogatást. Az előbbieknél mintegy 10 millió, az utóbbiaknál pedig mintegy két millió korona értékben. A bevásárlások nagy arányban folynak a belföldön és a külföldön is. Eddig állami segítséget kapott Erdélyben, Háromszék, Kolozs, Marostorda és Hunyad vármegye. A megkezdett munkát a földmivvelésügyi kormány folytatja.

A gyakorlati méhészkedés népszerűsítése. *Serényi Béla* gróf földmivvelésügyi miniszter elrendelte, hogy egyes szegényebb méhészek állami támogatása ügyében az illetékes gazdasági felügyelők tegyenek előterjesztést és egyúttal megállapította azokat a föltételeket, melyek mellett az állami segítség javaslata hozható. E szerint a jövőre csak azok kaphatnak állami segítséget, akik a méhészetben jártasok, vagyoni viszonyaiknál fogva a segítségre rá vannak szorulva és a kik hivatásuknál fogva eredményesen közre lehetnek hatók arra, hogy lakostársaik a méhészetet megkedveljék. A jövőben méhcsaládokat magánosok akkor kapnak, ha méhesük a tulajdonos hibáján kívül elpusztult és egyébként az illető a méhészkedéssel kénytelen volna fölhagyni. Mindezeket a miniszter a gazdasági felügyelőkkel azért közli, hogy a közönséget már eleve fölvilágosíthassák a segítség ügyében.

Phylloxera-zárlat. *Szeben* vármegye szebeni járásába tartozó *Mók*, valamint a nagydísznódi járáshoz tartozó *Vesztény és Nagytalmács* községek szőlőiben a filloxera jelenléte megállapítván, nevezett községek határa a földmivvelésügyi miniszter 95784/911. számú rendeletével zár alá helyeztetett.

Új minta gazdaság. A m. kir. földmivvelésügyi miniszter Marostorda vármegye *Jedd* községének határában *Magyari Benjamin* birtokának népies mintagazdasággá alakítását engedélyezte s annak közvetlen felügyeletével a tordai *Szabó József-féle* kisebb magyar gazdasági iskola igazgatóságát bizta meg.

Államsegély borpince céljaira. A földmivvelésügyi miniszter *Farkas Andor* polgármester közbenjárására 3000 K rendkívüli segélyt utaltatott ki a sátoraljaujhelyi borkóstoló és borpince céljaira.

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

— **A végleges termésbeocsólást** most adta ki a földmivvelésügyi miniszterium, mely késedelem annak tudható be, hogy a szeptemberben kimutatott terméseredmények igen magasra voltak becsülve és a statisztikai hivatal újabb adatokat volt kénytelen beszerezni. A valóságot az újabb becslések inkább megközelítik mint a szeptemberi. Összehasonlítva a kettőt, a következő különbséget fogjuk találni: búzánál — 4,106.502, rozs és kétszeresnél — 1,209.197, árpánál — 2,171.116, zabnál — 1,249.415, szemes tengerinél — 1.307,411, burgonyánál + 1,953.312 mm.

A gabonaneműek tehát mind magasabbra voltak becsülve, csupán a burgonya volt alacsonyra, amennyiben most még csaknem 2 millió mm.-val emelték a szeptemberi terméseredmény becslését. Hogy mi okozta ezt a nagy tévedést nem kutatjuk. A földmivvelésügyi miniszter ur, mint lapunk előző számában már hirt adtunk róla, jövőre újjá szervezi, újabb utmutatással látja el és talán ki is bővíti a gazd. tudósítói kart, remélhetőleg ezzel elejét is veszi annak, hogy hasonló csalódás érhesse jövőben a gazdákat. Annál is inkább ki kell kerülni az ilyen tévedéseket, mert a börze ezt az informatív jellegű becslést készpénznek veszi, miből a gazdákra nagy károk hárulhatnak.

— **Országos gazdakongresszus.** Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület f. évi május hó 6., 7. és 8.-án tartja Budapesten IX. országos gazdakongresszusát. Részt vesz a kongresszus rendezésében a *»Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségé«*-be tartozó valamennyi gazdasági egyesület és a magyar gazdaszövetség. A kongresszus célja a mezőgazdasági termelés fokozásának, a gazdasági szaktudás fejlesztésének, a mezőgazdasági termelés értékesítésének megvitatása és a megbeszélések alapján egy jövőben megvalósítandó új agrár program kidolgozása. A kongresszus előkészítő és rendező-bizottsága e hó 27.-én d. e. 10 órakor tartja alakuló ülését, melyen egyesületünk is képviselteti magát.

— **Az erdélyi földgáz-források.** Az erdélyi földgázak értékesítése tárgyában tartott értekezleten *Böhm Ferenc* főmérnök, a pénzügyminiszter megbízásából felsorolta azokat a helyeket, ahol legközelebb fognak kutatásokat végezni: Marosugrán, Szászrégenben, Marosszentmihályon Nyárad-Szentbenedeken és Dicsőszentmártonban. A folyó év nyarán pedig a furást *Csongva, Marospécs Nagylak, Sajóndvarhely és Bázna* környékén fogják folytatni. Miután azonban már az értekezleten javasoltak és ezentul is fognak még javasolni más helyeket is furások végzésére, az erdélyi iparkamarák (*Kolozsvár, Brassó, Marosvásárhely*) képviselői a kolozsvári értekezlet alkalmával dr. *Floor-Tempis Mór* és *Pfeifer Ignác* műegyetemi tanárok tanácsára abban állapodtak meg, hogy a pénzügyminisztert egy közös felterjesztésben kérni fogják, hogy több furógép alkalmazását rendelje el, mert most a folyó évre csak öt ilyen gép alkalmazását helyezték kilátásba, holott az ebbeli szükséglet sokkal nagyobb, legalább három gép pedig állandóan mélyfurásra, kőolaj feltárására használtassék. A közös felterjesztés szerkesztésére a brassói kamarát kérték fel.

— **Az V. nemzetközi tejjgazdasági kongresszus** végrehajtó bizottsága most küldötte szét második felhívását a kongresszuson. való részvételre. A kongresszus f. évi június hó 28-tól július hó 1-ig bezárólag Stockholmban fog megtartatni. A kongresszus befejezte után 3 nagyobb szabású tanulmánykirándulás tervezetik.

A kongresszus programja a következőkben lett megállapítva: június hó 28-án szerdán d. u. 3 óra 30 p.-kor a kongresszus ünnepélyes megnyitása, este 8 óra 30 p.-kor fogadó estély a Grand Hotelben. Június hó 29-én csütörtökön: d. e. 9—12 óráig kongresszusi tárgyalások, d. u. 1 óra 30 p.-től 3 óra 30 p.-ig kongresszusi tárgyalások, d. u. 3—7 óráig kisebb kirándulások: a kísérleti állomás, az új állatorvosi főiskola, Separator r. t., vágóhid, tejkonyhák stb. megtekintése. Este 8 órakor a kongresszus társas vacsorája. Június hó 30.-án, péteken: d. e. 9—12 óráig kongresszusi tárgyalások, d. u. 12 óra 30 p.-től este 6 óráig kirándulás a hamrai tejjgazdaságba, este 8 órakor kirándulás Skansen szigetére néppünepély stb.). Július hó 1-én, vasárnap: d. e. 9—12 óráig kongresszusi tárgyalások, d. u. 1 óra 30 p.-kor a kongresszus záró ülése, este 7 órakor kirándulás Saltsjöbadenbe.

Bővebb felvilágosítást készséggel ad dr. *Köberfer István* min. segédtitkár (Budapest, V., földmivvelésügyi miniszterium).

— **A Magyarországi Szövetkezetek Szövetségének** igazgató-tanácsa *Bernát István* elnökével tartott ülésen *Seidl Ambrus* alelnök a papság szövetkezeti tevékenységére irányuló pápai rendeletet illetőleg közölte, hogy a zág-rábi érseki koadjutor előtt a pápa úgy nyilatkozott, hogy az egyház megyéjén levő s az 1898. XXIII. t.-c. alapján alakult szövetkezetekben a papság zavartalanul folytathatja szövetkezeti tevékenységét. A főpap legutóbbi pásztorlevelében ezt ki is hirdette. *Schandl Károly* dr. titkár több folyó úgyról téve jelentést, megbizta a tanács *Dömötör László* dr.-t, hogy a kereskedelmi kamarák reformtervezetét a fogyasztási szövetkezetek szempontjából tanul-

mányozza. A római nemzetközi mezőgazdasági intézet részére a magyar mezőgazdasági mozgalom történetéről és jelen állapotáról szóló kimerítő jelentés elkészült. A tanács kimondotta hogy a munkát magyar nyelven is kiadja a hazai közönség részére. A szövetség évi jelentésének, a zárszámadásoknak és a költségvetésének elfogadása után a közgyűlést április második felére tűzték ki, amikor az Országos Központi Hitelszövetkezet is kongresszust tart.

— **Magyarország sörtermelése.** A magyar sörtermelés a lefolyt évben újból emelkedett, amennyiben az előző évad 1,923.100 hektóliternyi termelésével szemben az 1909—1910. évadban 2,185.402 hektoliter sört gyártottak Magyarországon. E sörmennyiség után a magyar sörgyarak söradó fejében 9,318.760 koronát, söradó pótlék fejében pedig 20,327.041 koronát szolgáltatnak be az államkincstárnak. A magyar sör az utolsó években körülbelül ugyanolyan mértékben tudott tért hódítani a külföldön, mint a külföldi sör nálunk volt képes elterjedni, sőt ha csak az utolsó két évet vesszük szemügyre, amelyekről hivatalos statisztikai adatok állanak rendelkezésünkre, azt látjuk, hogy a sörbehozatal 1908 tól 1909-ig 13.308 hektóliterrel apadt, míg sörkivitelnk ez idő alatt 2849 hektóliterrel emelkedett.

— **A pályakérdés és a középosztály.** Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület szociális bizottsága, *Bernát István* elnöklésével ülést tartott a Köztelek tanácstermében, amelyen *Szilárd Ferenc* dr. tartott előadást. A pályakérdés és a középosztály címen. Az előadó szerint rövid idő múlva Magyarországon munkásokban hiány lesz, de urakban nagy lesz a túltermelés és míg a munkás folyton nagyobb számban vándorol ki, az uri pletárság a nyakunkon marad és egymás szájából kapkodja ki a falatot. A hiba a társadalmi fölfogásban és a nevelés ama hiányában rejlik, hogy az ifjúsággal nem igyekszünk az önállóság értékét fölismeretni és öt munkára nevelni. Reformálni kell az iskolai oktatást és az erkölcsi nevelést. Az elsőben korlátozni kell a humanoriákat és előtérbe állítani a gyakorlati tárgyakat, idegen nyelveket stb. A másodiknál fölsúlyt kell fektetni a munkaszeretet és munkatiszteleit fejlesztésére és az önállóság felébresztésére. Meg kell szüntetni a diplomákat és a kvalifikációkat, szabaddá tenni a felsőbb oktatást és az értelmi pályákon is a szabadversenyt. Az állam is sokat tehet azzal, ha olyan iparpártoló politikát folytat, mely a magánvállalkozást határozott kedvezésben részesíti.

— **A világ gabonatermése.** A földmivvelésügyi miniszter közzétette a világtermés adatainak helyesbítését, mely a következő szám- és adatsoportositást tartalmazza:

	a magyar földmivvelésügyi miniszterium termésbecslése 1910. év	az angol szaklapok 1911. év	a római nemzetközi mezőgazdasági intézet termésbecslése
I. augusztus hó II. január végén s február hóban	millió méter	millió méter	millió méter
buza	995.66	995.54	963.53 983.31
rozs	468.04	459.93	445.50 461.34
árpa	361.80	360.39	373.31 357.56
zab	628.59	641.21	639.81 617.56
tengeri	1065.26	1107.50	1068.68 1094.44
Összesen:	3509.35	3564.57	3490.83 3514.21

— **Vásárcsarnok.** Nagyvárad városa komolyan foglalkozik mostan 3 vásárcsarnok építésével. Örömmel üdvözljük ezt az okos és célszerű tervet. Példáját követhetnék Erdély nagyobb városai is, mert ezáltal a lakosaikon és az elárusítokon segítenének és könnyítenének nagyot a városok. A mezőgazdasági termékek értékesítése is meg lenne oldva részben ezzel. A városokhoz közel fekvő falvak nyári gyümölcsterményeiket egyenesen oda szállítanák be. A falusi tejszövetkezetek központjává lehetne tenni. Összel és télen az alma, körtve, szilva, szőlő, dió termést mind oda lehetne koncentrálni. Vaj, sajt, túró, tojás mind elhelyezhetőek volnának. A termelő és vevő közönség közelebb jönne ezáltal, mert az élelmi cikkek csak egy közvetítőnek a kezén mennének

át. A csarnokban, esetleg azon kívül mellette, vagy felette élő baromfi és vetemény piacot is lehetne szervezni, hogy a vidékről bejött eladó és városi vevő közönség összes élelmi szerit egy helyben tudja eladni és beszerezni. Kolozsváron is volt már szó erről, de pénz hiánya miatt még mindig függőben van a vásárcsarnok építésének ügye.

Kolozsvármegye állategészségügye. Kolozsvármegyében az elmúlt héten a következő járványos állati betegségek állottak fenn járásonként és községenként. *Veszélyes:* bánffy-hunyadi járás Bánffy-hunyad, Viság; kolozsvári járás Csomafája p., Felek, Magyarfodorháza; mezőörményesi járás Mezőkirályfa 3 u. *Ragadós száj- és körömfajás:* bánffy-hunyadi járás Jósikatelep 4 u., Rogozsel 2 u.; mezőörményesi járás Mezőköbölkut 2 u.; tekei járás Mezőerke 8 u. *Juhhimlő:* bánffy-hunyadi járás Zentelke; hidalmási járás Milván 4 u.; nagysármási járás Budatelke 1., Kisczég 1.; tekei járás Vajola 1. *Rühkor:* hidalmási járás Magyarzombor 1., Zutor 1.; mócsi járás Magyarpete 1.; nádamenti járás Egeres 2 u. 16. *Sertésorban:* nádamenti járás Bogártelke. *Sertésvész:* nádamenti járás Türe.

Magyarország selyemtenyésztésének fejlődése. A földmivélsügyi minisztérium selyemtenyésztési felügyelősége most terjesztette be a miniszternek Magyarország selyemtenyésztésére és selyemfonó-iparának állapotára vonatkozó jelentését. A jelentés szerint 1880-tól 1910-ig a termelt selyemgubó mennyisége 32,241.757 kg. volt. A selyemtermelők keresete ugyanezen idő alatt 60,520.327 koronát tett ki. Egy-egy termelőre 37 korona 52 fillér esik. A selyemtenyésztéssel és a selyemiparral foglalkozóknak kifizettek 90,356.894 koronát. A selyemtenyésztők átlagos keresete 34 községben több volt 100 koronánál, 20 községben pedig 90 koronát, 28 községben 80 koronát, 84 községben 70 koronát, 181 községben 60 koronát és 387 községben 50 koronát tett ki az átlagos kereset.

Automobil-járat. Déváról jelentik: a múlt héten érkezett le Hieronymi Károly kereskedelmi miniszter leirata, melyben arról értesíti az államépítészeti hivatal, hogy 1912-ben Déva-Brád-Abrudbánya vonalon személy- és postaszállító automobil-járatot létesít. A leirat nagy örömet keltett megyeszerte, mert Brád a megye központjából eddig csak kocsival volt megközelíthető. Az állami kezelésben levő automobil-járat létesítése kulturális és közgazdasági szempontból kiszámíthatatlan fontossággal bír egész Hunyadmegyére, de magára Déva városára is.

Gazdákat érdeklő új szabadalmak. A m. kir. Szabadalmi Hivatal a következő szabadalmakat adta meg a legutóbbi időben: 51284. Vonóberendezés ekékhez. 51289. Gyors kikapcsoló-készülék istállóba kötött állatok kiszabadítására. 51300. Kévekötkapocs. 51306. Boronatárca. 51330. Beállítható munkaszélességgel és önműködően beálló metszészöggel bíró borona. 51334. Széna- és szalmasajtókhöz való tüvezeték. 51351. Egyenként ültetőgép. 51361. Kötégsajtókhöz való adagaló. 51364. Váltóeke. 51410. Készülék, a jószágnak a járszoltól való gyors kiktetésére. 51437. Gép burgonya földmivéléshez. 51461. Javítás, ekék mélységbeállító szerkezetén. 51478. Szemenként vető gép. 51479. Ujtások takarmányaprító gépeken. 51487. Aratógép. 51529. Oldalt és lefelé mozgatható nyomótárca sorbavető gépekhez. 51532. Kukoricahántoló gép. 51556. Kézi négyzetbe vető gép.

A romániai husbehozatal, dacára annak, hogy a román érdekelttség erősen mozgolódik, alig tud megindulni. Nálunk, Budapesten, alakult ugyan egy konzorcium a román hus behozatalára, de piacunkra eddigelé még nem került romániai hus. Turn-Szeverinben már készen van a vágóhid és a hűtőház, de a héten mindössze tán 30 darab marhát vágtak ott, amelynek husát Bécsbe szállították.

A huskérdés Ausztriában. Az osztrák vendéglősök birodalmi szövetsége beadványt intézett az osztrák földmivélsügyi miniszterhez, amelyben rámutatván arra, hogy sem az argentinai, sem a szerb és esetleg a román husbehozatal nem képes a nagyvárosok husszükségletén segíteni, azt ajánlja, hogy az állam a saját költségére létesítsen állattenyésztő telepeket. Wien városához hasonló kérelmet intéztek.

Nemzetközi ebkiállítás rendez f. évi június hó 3., 4., 5 én pünkösdkor Budapesten, a «Magyar Ebtenyésztők és Ebkedvelők Egyesülete.» A kiállítás sikere már is biztosítva van, mivel úgy hazai ebkedvelőink, mint a külföldi ebtenyésztők közt nagy érdeklődés nyilvánul meg. Az előmunkálatok már javában folynak. Bővebb felvilágosítással szívesen szolgál az Egyesület titkári hivatala, (Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 14—16.) naponta d. u. 5—7-ig, vagy levélileg.

A száj- és körömfajás állása. A legutóbbi hivatalos kimutatás szerint a száj- és körömfajás 3293 község 12192 udvarában van elterjedve, ami az előző-héthez képest 349 község 2276 udvarának felszabadulását jelenti.

A szövetkezeti oktatás. Az I. országos szövetkezeti kongresszus még a múlt év tavaszán elhatározta, hogy a szövetkezeti oktatásnak összes iskoláinkban való meghonosítása érdekében mozgalmat indít. A határozat értelmében a Magyarországi Szövetkezetek Szövetsége fölterjesztést intézett a szakminisztériumokhoz, hogy a felső, valamint a közép- és szak-, továbbá alsóbb iskolákban adassanak elő a szövetkezeti ismeretek, a földmivélsügyi miniszterhez intézett fölterjesztésében pedig külön szövetkezeti szakiskola tervét veti föl.

Mintaszerű bércocsi-szabályzat. Az »Állatvédelem« szerint ilyen szabályzattal Darmstadt város dicsekedhetik. A lovak erőteljesek, jól tápláltak, feltűnő vagy hátrányos hibáktól mentesek és jól kitanítottak legyenek. A ló csak rendőri engedély és felülvizsgálat alapján állítható szolgálatba. A szerszám a lóra illő és mindig tisztán tartott legyen. A feszítő kantár és szemellenző használata csak kivételes esetekben külön rendőri engedély alapján lehetséges. A szunyogok és legyek járásának időszakájában a lovak fülei megvédendők és állóhelyben takarókat kell alkalmazni. Ugyancsak takarókkal látandók el a lovak hideg vagy nedves időben.

Munkásközvetítés. Nágel Miksa a m. kir. Kereskedelmi Múzeum levelezője Viddinből (Bulgária) értesít, hogy nála több munkásközvetítő nagyobb számú bolgár mezőgazdasági munkást jelentett be, akik Magyarországon mezőgazdasági munkát keresnek. A munkások havi 36—40 korona bért, ellátást és az utiköltségek megtérítését kéri, a munkásközvetítő pedig minden szállított munkásért 10 K. közvetítési díjat igényel. Az érdeklődők bővebb fölvilágosítást a hír beküldőjénél kaphatnak.

A LAPFELÜGYELŐ BIZOTTSÁG FELÜGYELETE MELLETT

FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS KIADÓ:

TOKAJI LÁSZLÓ.

A LAP AZ ERD. GAZD. EGYLET TULAJDONA

Uradalmi számadások átvizsgálását elvállalja e téren nagy gyakorlattal bíró **szakember.**

Cím a kiadóhivatalban.

A MAGYAR JELZÁLOG HITELBANK

KOLOZSVÁRI KÉPVISELŐSÉG
(Jókai-u. 2. sz. I. emelet.)

FÖLDBIRTOKRA
és a nagyobb városokban fekvő **HÁZAKRA**
15 évtől 65 évig terjedő törlesztéssel **LEGOLCSÓBB KÖLCSÖNÖKET** nyújt.

A jelzálogul felajánlott erdélyrészi ingatlanok értékére és a megszállandó kölcsön összegére nézve **AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET** bizalmi férfiai adnak véleményt.

A KÉPVISELŐSÉG elfogad TAKARÉK-BETÉTEKET
és előnyösen kamatoztat.

Telefonszám 27.

2001

Gépészi állást

keresek uradalomba Szentgyörgynapra. Több évi gyakorlattal bírok, még voltam alkalmazva, jelenleg is malomba vagyok és malom eladás miatt uradalomba szeretnék menni. Jó bizonyítványokkal rendelkezem.

Cím: Józsa István 2561

Mező-Ujlak, u. p. Mező-Örményes.

Okleveles gazda

nőtlen, 29 éves, keresztyén, főuri belterjes uradalmakban szerzett 7¹/₂ évi széleskörű gyakorlattal, egy a különféle növények termelése, mint **állattenyésztés** és számvitelben: intézői, pénztárnok vagy számvetői állást keres, azonnali belépéssel.

Bővebb felvilágosítást nyújt és közvetítést szíveségből teljesít:

Pethő György
uradalmi jószágigazgató,
Szatmár-Németi.

A LEGNAGYOBB ÁLLAMI ÉS ELSŐ DIJAKKAL KITÜNTETVE

Bogyay Gyula tájkertészete

tájkertész és kertépítő **BUDAPEST**

Telefon 25—33. Kerttechnikai iroda: Telefon 25—33
2278 **VII., Gizella-ut 15.**
(Lakás: Stefánia-ut 1. szám.)

Gazdák Biztosító Szövetkezete

BUDAPEST, VIII. Baross-utca 10. sz.
Alakult 1900. Alakult 1900.

Biztosítási alap

Alapítványok a kormány hozzájárulásával	1,981.360.— K.
Tartalékok	2,401.687.53 „
Összesen:	4,383.047.53 „
1901. évi fölösleg	90.349.— K.
1902. „	59.782.26 „
1903. „	109.331.73 „
1904. „	72.438.23 „
1905. „	61.730.60 „
1906. „	39.243.65 „
1907. „	41.877.32 „
1908. „	81.088.76 „
1909. „	106.589.64 „
1910. „	120.164.38 „

Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen, ugyszintén az ember életére különféle módozatok szerint.

Az üzlet eredményben a biztosított tagok díjarányukban részesülnek és az 1901. évi üzletfeleslegből egy a tűz, mint a jégkár ellen biztosítva volt tagok 4%-os díjvisszatérítést kaptak.

Az 1902. évi üzlet feleslege közgyűlési határozattal tartalékba helyeztetett. Az 1903. évben jégkár ellen biztosítottak 4%-os díjvisszatérítést kaptak. Az 1904. és 1905. évben a jégkár ellen biztosítottak 2-2%-os díjvisszatérítésben részesültek. Az 1907. évben a jégkár ellen biztosítottak, kik 5-10 évre adták fel biztosításukat 5% engedményben részlettek. Az 1907. 1908. 1909. valamint 1910. évi üzletfeleslegből pedig tartalékainkat gyarapítottuk, úgy hogy 1910. év végén a tartalékok 2.401,687,53-koronára rúgnak.

Biztosítási ajánlatok benyújtandók közvetlenül vagy a képviselők közvetítésével. Nyomatványokkal és felvilágosítással minden irányban készséggel szolgál.

2008

Az igazgatóság.

Szőlőkötöző-fonál
jobb és olcsóbb mint a raffia.

ZSAK és PONYVA
a legjobb minőségben és legjutányosabban a

Fischer-féle

zsák és ponyvagyárban Budapest Nádor-utca 31-33 sz. szereshető be. A Fischer-féle zsák. impregnált szavatolt tiszta lonból készült vízhatlan ponyvák nagy strapa mellett is eltartanak 10-12 évig. A 28 év óta fennálló Fischer-féle zsák- és ponyvagyár az ország legjelentékenyebb uradalmának és vizionteladójának szállítója. Pontos, szolid kiszolgálás. **Ponyvakölcsöző intézet.** Tessék ajánlatot kérni!

2269

Eladó kiváló jó minőségű I. oszt. bor- lugas és csemegefajta szőlőoltványok.

A Dicsőszenzmártoni Szőlőoltványtelep Részvénytársaságnál peronospora és csimasz károktól (pajor) mentes kitűnő jó bor- lugas- és csemegefajtájú különböző alanyokra oltott szőlőoltványok **kaphatók.** A részvénytársaság kívánatra megrendelőinek díjmentesen küldi meg az 1910-1911. évekre vonatkozó árjegyzékét, mellékelve szőlőültetési és kezelési **utmutatását.**

Levélbeli küldemények cimzendők:

Dicsőszenzmártoni Szőlőoltványtelep Részv. Társ. **DICSŐSZENTMÁRTON**

Schöppner Sámuel
uyug. m. kir. szőlészeti és borászati felügyelő, telepigazgatónak
Dicsőszenzmártonba.

2552

MATUTSEK JÓZSEF
KOLOZSVÁRT, Szentgyház-utca 8.

Ajánlja általánosan elősmert saját műhelyében készült **FÉRFI és NŐI CIPŐ RAKTÁRÁT.**

Vidéki megrendelések mérték után de legbiztosabban egy használt, a lábra találó cipő beküldésével a egjobb anyagból és divat szerint lehetőleg gyorsan teljesíttetnek.

2019

A Hunyadmegyei

Első Gőzeke-Vállalat

elvállal két mozdonyu Fowler-féle gőzeke garniturájával Erdélyben tavaszi és őszi bérszántást, ugyszintén rigolozást.

Szerződés kötés esetén szántató kivánságára jó minőségű kőszénről vállalkozó gondoskodik.

Bővebb felvilágosítással szolgál:

Barcsay Andor dr. országgyűlési képviselő,
Budapest, IV. Molnár-utca 11.

2016

Gmeiner E. gépszijgyár Brassó.

Ajánl saját gyártmányu: Elsőrendű szimpla és dupla színbőr-gépszijat 600 mm. szélességig. Többféle varró és kötőszijat legjobb minőségben. Elsőrendű gépszijbőröket javításokhoz minden vastagságban. Azonkívül szállit legjobb minőségű gép- és hengerolajokat, gőzgépek és motorok kenésére

Ajánlatok és minták megkeresésre.

2275

ERDÉLYI BANK
és TAKARÉKPÉNZTÁR R.-T.
Kolozsvár, Mátyás kir.-tér 32.

M. kir. szabadalm. osztálysorsjegyek főelarusító helye. **A bank elfogad betéteket** takarékpénztári könyvekre, folyószámlákra s azokat felmondás nélkül visszafizeti.

Leszámitól, váltókat, utalványokat, járadékokat, checkeket, kisorsolt értékeket stb. stb.

Értékpapirokat, idegen pénznemeket elad és vásárol.

Előleget ad értékpapirokra, folyószámlán és előre meghatározott időre

Díjmentesen bevált szelvényeket és elvállalja a sorsjegyek revizióját.

Kibocsát utalványokat, checkeket, hitelleveleket bármely külföldi piacra.

Rendelkezésre tart felek saját záral alatt tűz- és betörésmentes páncélszekrényeket. (Safe Deposits.)

2017 **Ózleti órák:**

d. e. fél 9-től fél 1-ig, d. u. 3-tól 5-ig.

SZŐLŐOLTVÁNY-ELADÁS!

Az idei esztendő a peronosporának óriási mód kedvezett és ez az oka, hogy az egész országban nagy pusztításokat is végzett. Elleperte nagyrészt az oltványokat és vesszőket is és aki ilyen oltványból vagy vesszőből ültet, eredménytelen lesz a telepítése.

Büszkén állithatom, hogy összes oltványaim és vesszőim **mind egy szál peronosporamentesek** és így nemesek kifogástalan anyagot, de hosszueletű tökélet is adok vevőimnek. Minden érdeklődőt szivesen látok, hogy ezen állításom valódiságáról **személyesen győződjék meg.**

Csoda- szőlő; a leghövebben termő szőlő. 100 hektolitert terem holdanként s amellet jó zöldfehér bort ad.

Pozsonyi fehér; legujabb európai hybrid. 1 hold 70-80 hl. terem. Rendkívül buja növést s így öreg szőlőkben a hiányok pótlására alkalmas, már az első évben 150 cm. magasra megnő. Bora kitűnő, nem rothad, ez a jövő szőlője.

Muscat Ottonel; a legfinomabb bort termi; zamatos erős, csekorfoka október közepére 20-28 fok. igen hő-teremő, gyenge borok feljavítására alkalmas. **Bűzék ára:**
1000 gyökerez fásoltás . . . . . 200 korona
1000 2 éves gyökerez fás vagy zöldoltás . . . . . 220 korona
1000 gyökerez zöldoltás . . . . . 180 korona
1000 sima zöldoltás . . . . . 100 korona
1000 gyökerez nemes vessző . . . . . 50 korona
1000 sima nemes vessző . . . . . 20 korona

Szőlőoltvány legjobb fajokban.
Régi szőlők hiányainak pótlására 2 éves gyökerez, egyrészt alkalmas régi telepek földozására, ezre . . . . . 200 K

Gyökerez fásoltvány, ezre . . . . . 180 K
Gyökerez fásoltvány szépséghibával, olyan kötelezettség-gel, hogy 05% megered belőle, ezre . . . . . 90 K
Gyökerez zöldoltvány, ezre . . . . . 170 K
Sima zöldoltvány, ezre . . . . . 90 K
Gyökerez Ripária Portális I, ezre . . . . . 36 K
Gyökerez 2 éves I, ezre . . . . . 40 K
Sima Ripária Portális vékony II, ezre . . . . . 20 K
Gyökerez hazai nemes vessző, ezre . . . . . 40 és 36 K
Sima hazai nemes vessző, ezre . . . . . 10 és 8 K

legjobb fajokban, teljes jótállással, azon kötelezettséggel, hogyha a küldött anyag meg nem felel, azt visszaveszem s pénzt visszszadom. 2509

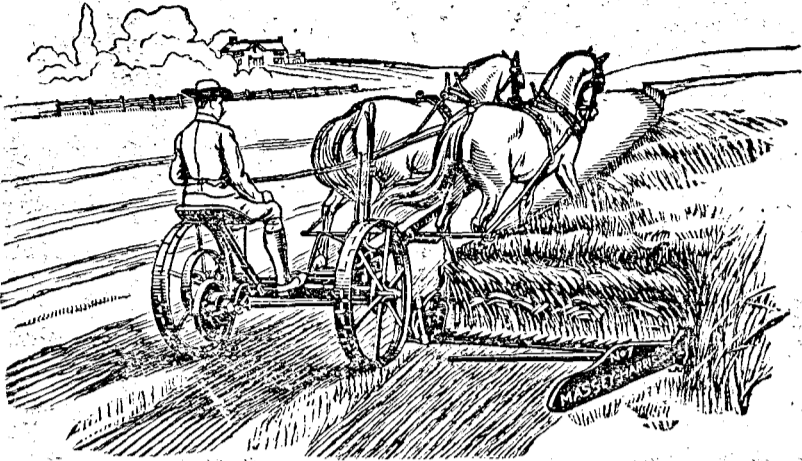
Nagy árjegyzék ingyen.

Csabagyöngye legkorábbi és legfinomabb csemegefajta még alig kapható. Szaporítani legajánlatosabb. 1 db gyökerez oltás 40 fill., 10 db 35 K, 1-0 db 32 K; 1 sima oltás 20 fill., 10 db 180 K; 100 db 16 K. Oltványaimat teljes felelősséggel vállalom. Rendelésnél az ár negyedrésze előlegül beküldendő, a többit utólagosan.

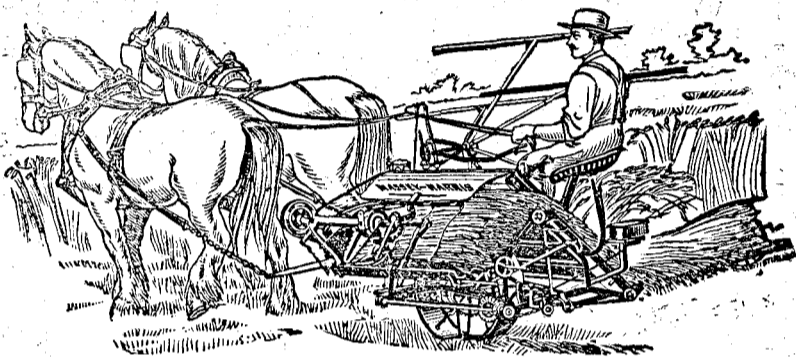
Székely I. József
GYÖNGYÖS. Szent-Urban-templom.

MASSEY-HARRIS C^o R. T.

2521

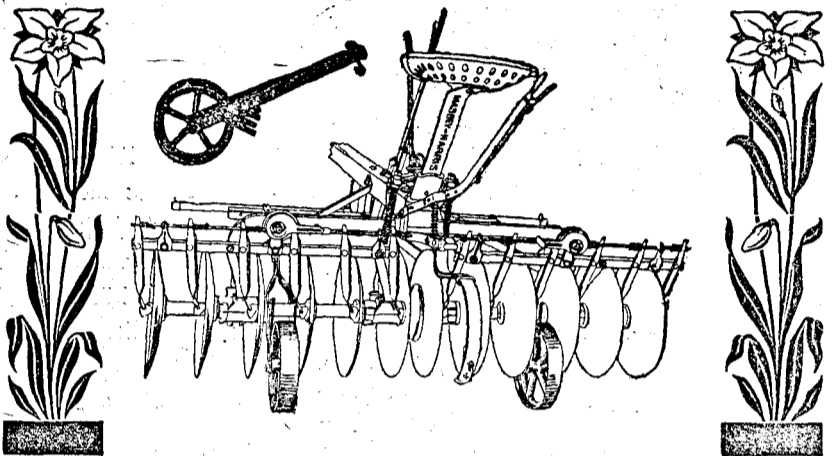

A világ legjobb gyártmányai!

fűkaszaló aratógép és föld-
:: mívelő eszközök gyára ::

TORONTO, ÉSZAK-
AMERIKA.

Arjegyzéket kívánatra ingyen küld

Massey-Harris C^o R. T. Budapest, V., Alkotmány-utca 23.

Legnagyobb választék és legutányosabb árban kapható.

Divatos férfi ingek, alsó-nadrágok, gallérok, kézelők és finom angol és francia zsebkendők.

Női len és chiffon ingek, bugyigók, szoknyák, háló ingek és kabátok.

Für és leányka fehérnemű minden nagyságban és minőségben állandó raktár.

Sárga Kristóf

utódai

fehérmű, vászon és szőnyeg nagy raktára

Kolozsvártt, Deák Ferencz-u. 3.

2005

Telefon-szám 567.

Telefon-szám 567.

Matrac, paplan, pokróc, vala mint mindenféle ágyhuzat szak-szerűen készítve, olcsó árban található. — Minden fajtájú és nagyságú szalon, ebédlő és futó-szőnyeg, gyapju és csipkefüggönyök.

Amerikai önműködő ablak-rolletták egyedüli főraktár.

Róth Testvérek

medgyesi

Szőlőoltványtelepét

a t. c. közönség figyelmébe ajánljuk.

Mindenki, aki első osztályu, szép, peronosporamentes szőlőoltványokat megvenni szándékoszik, sziveskedjék árjegyzéket kérni.

2546

Betegség miatt azonnal eladó nagybirtok!

Udvarhelymegyében, Nagyalambfalva nagyközségben, vasut- és posta-távírdra állomás országút mentén.

600 holdas tagosított birtok

tulajdonosnak, a birtok felparcellázása után fellépett súlyos betegsége miatt szabadkézből sürgősen eladó, Tőkebefektetésül, gazdálkodásra: avagy parcellánkénti eladásra kitűnően alkalmas. Felsőszása telekkönyvileg, rajzokban- kimutatásokban teljesen készen igen ajánlható. Parcellázásra azonban megbízást nem ad.

A birtok áll a következőkből: 1. Szántó, az országúttól jobbra és balra, circa 100 hold luczernával a tavay bevetve 181 H. 1582 öl. — 2. Kert, fiatal termő gyümölcsfaj batul almával és Besz. szilva 12 H. 0548 öl. 3. Kataszterileg rétegek felvett kitűnő kaszálók 39 H. — öl. 4. Legelő, mely tagosítás előtt szántó és kaszáló volt 85 H. 0904 öl — 5. Erdő, részben igen szép fiatal és idősebb faállománnyal, részben kaszálók 269 H. 634 öl. — 6. Belső és földadó alá nem eső területek 12 H. 4 öl. — Összesen 600H. 45 öl. — 7. Vizimalom 4 köre, hatra beállítható műmalomnak épült nagy köéppülettel, hengerműre könnyen átalakítható. Mindig bő vízzel Egyedüli a faluban, mely 2600 lakóval bír. Az épület szeszyárnak is felhasználható. Református és gör. keleti templom és papok. All. el. iskolával. 8. Egy második malomjog területtel, mely bármiféle malom vagy gyári üzemhez felhasználható, az erdőbeni tűzifa felhasználására. 9. Egy nagy kökorcma kitűnő forgalommal, kis vegyeskereskedéssel. 10. Kiseb gazdasági udvarral, tejcsarnokkal. 11. Kitűnő lapos épület kőbányákkal, kavicstelep, fővénytelepek csement, cserép gyártáshoz. Pala- és agyagtelepek, cserép és téglavetetésre. Kőedény gyártásra, Aránylag olcsó s mindig kapható munkaerő. Lakosai székelyek. 100 család oláh.

Az egésznek 300'000 korona az ára!

Bővebb felvilágosítással szolgál a tulajdonos.

Nagysolymosi Konez Ármin,
gyógyszerész, nagybirtokos. Homoródfürdő bérőlo.

2566

Szivattyuk és Mérlegek

különleges gyár

Garvenswerke,
Wien, II., Handelsquai No. 130.
Miniaraktár: I., Schwarzenbergstrasse 6.

Eladó

özv. báró Bornemissza Andrásné sz. gróf
Teleki Polixena ömél. Komlód-oroszfái
gazdaságában:

21 darab 2 és 3 év közötti saját nevelésű erdélyi magyar fajú **fehér bika**, melyek közül 2 drb a kolozsvári kiállításon dicsérő oklevéllel lett kitüntetve.

Eredeti házi nevelésű anyáktól és L. Sperker szentdemeteri s gróf Wass m.-záhi tenyészetekből vásárolt apaállatok utódai. Legelőn nevelt, edzett, erős csontozatu, jól fejlettek.

1 drb 3 éves feketeszínű mén, jegytelen, 164 cm. magas, hibátlan erdélyi anyától és Sáromberkén levő eredeti meklenburgi apától származó igen szép és erős testalkatu.

1 drb. 4 éves vasdere s színű herélt, 162 cm. magas Gidrán fajú, tulerős termetű **csikó**.

Több éves óbor kis és nagyobb mennyiségben, tisztán házilag kezelve. Utánvétel mellett hordókban szállítatik.

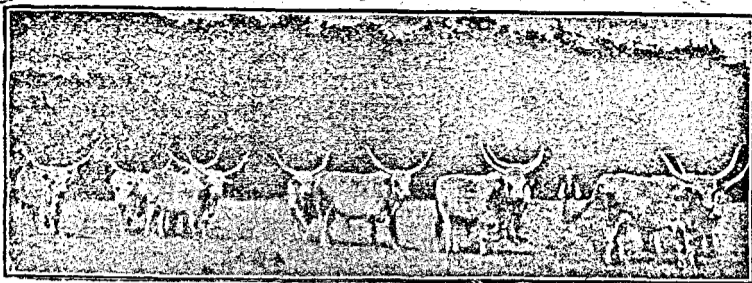
Venni szándékozóknak bővebb felvilágosítással szolgál s szükség esetén szentmihálytelki állomásra kocsit küld.

Komlód, u. p. Nagy-Nyulas (Kolozsmegye).

Engi Elek,
tisztartó.

2543

753-1911. sz.

Versenyárgyalási hirdetmény.

Az alólírt Felügyelőség hatásköréhez tartozó Szilágyvármegyében fekvő krasznahidvégi birtokon (vasutáll. Sarmaság) 4 drb. magyar javított ökör, a Torda-Aranyosvármegyében fekvő alsódetreheimi birtokon (vasutáll. Aranyosgyéres) 17 drb magyar javított ökör, a Nagyküküllő vármegyében fekvő fehéregyházal birtokon (vasutáll. Segesvár) 9 drb magyar javított ökör, a Tordaaranyos vármegyében fekvő gerendkereszturi birtokon (vasutáll. Marosludas) 9 drb magyar javított ökör, 2 drb javított tulok, a Kolozsvármegyében fekvő dezmeri birtokon (vasutáll. Apahida) 4 drb magyar javított ökör és 2 drb magyar javított tehén, a Hunyad vármegyében fekvő marossolymosi birtokon (vasutáll. Déva) 8 drb magyar, 21 drb tarka javított ökör és tinó, 15 drb javított tarka üsző és tehén, összesen 91 drb javított szarvasmarha **eladása iránt április hó 27-én d. e. 11 órakor** a Felügyelőség hivatalos helyiségeiben zárt írásbeli ajánlati versenyárgyalás fog tartatni.

Felhívátnak ennél fogva mindazok, kik a fentti állatokat megvásárolni kívánják, hogy az ivenkint egy (1) kor. bélyeggel és 10% bánatpénzzel ellátott zárt ajánlataikat a jelzett idő előtt az alólírt Felügyelőséghez annál is inkább nyújtsák be, mert távirati és utóajánlatok figyelembe vételét nem fognak.

A részletes eladási feltételek a hivatalos órák alatt bármikor megtekinthetők, ugy a Felügyelőségnél, mint a birtokok kezelősegeinél, vagy kívánatra a Felügyelőségtől az érdeklődőknek meg is küldetnek. Ajánlattevő köteles ajánlatában kijelenteni, hogy azokat ismeri és azoknak magát aláveti.

Kolozsvár, 1911. március 15-én.

M. kir. Telepítési Felügyelőség
Bocska-y-tér 2. szám.

(Utánnnyomás nem díjaztatik.)

2565

109. szám
1911.

A dezmeri kincstári birtokkezelőségnél mintegy

400-500 métermázsa

mult évi őszi buzaszalma

ELADÓ.

Venni szándékozók ajánlatukat alulírott birtokkezelőséghöz nyújtsák be.

M. kir. kincstári birtokkezelőség Dezmer.

I. oszt.

kifogástalan

jégverés- és peronoszpora-mentes

fajtiszta szőlőoltványok kaphatók

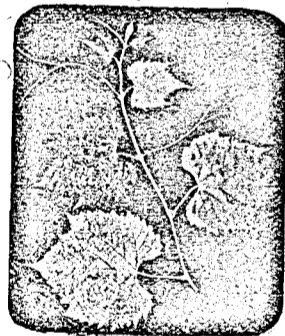
Scheiner M. és fia

szőlőoltvány telepén

T e k e, Kolozsmegye.

Árjegyzék kívánatra bérmentve és ingyen.

2560

A „Nagyszabeni Földhitelintézet”-től

10-50 éves lejáratu

olcsó ingatlan jelzálog-kölcsönöket, szepzek konvertálok más intézeti terheket, rendbeszedem egyuttal az elhanyagolt telekkönyvi birtok és teherállapotot, kagyors és költséget kimélő eljárással.

A „Nagyszabeni Földhitelintézet”-től

adó- és egyéb levonásmentes, óvadékképes, különösen katonai óvadékkul alkalmas, a fözsdéken is jegyzett 50 év alatt kisorsolandó

4 1/2 %-ot tisztán jövedelmező zálogleveleket.

A szelvények költségmentesen az Intézetnél Nagyszabeni és a „Kolozsvári Kereskedelm. Banknál” kifizettetnek 2018

A legmegbízhatóbban közvetitem:

magán- és bérházak, birtokok és bérletek, erdők, bányák és ezek termékeiuc adás-vételi ügyleteit.

Telefon: 859. sz.

Erdélyi erdő-, faanyag- és bányaugynökség

GOMBOS BENŐ Kolozsvár, Ferenc József-ut 7.

A „Nagyszabeni Földhitelintézet” kizárólagos ugynöksége.

Teljesen új, 4 lóerős benzin cséplő, lóhere dörzsölővel és teljes felszereléssel.

Csak 3 hétig volt használva, betegsémem miatt **eladó.**

6500 kor. Értekezhetni. K.-Küküllöm.

Balavásár, Bálint Albert.

DRÓTKERÍTÉS
BÁRMELYFAJTÁJU
KAPHATÓ
OLCSÓN

STADLER

MIMÁLY
SORONYKERÍTÉS
STB.
GYÁRÁBAN
BUDAPEST
VI-VÁCI KÖRÜLTÉK
ÁRJECZÉK DIJMENTES

ERDÉLYI GÉPFONAT
HUNGÁRIAFONAT
DELTA FONAT
TÖBBSZÖRCSAVARTFONAT

CLAYTON & SHUTTLEWORTH
Budapest, Váci-körút 88.
Által a legolcsóbb árak mellett ajánlatotk.

Locomobil és gőzcséplőgépek,
szalmakaszalozók, járgány-cséplőgépek, löhere-cséplők, tisztító-rosták, konkolyozók, kasszáló- és ertőgépek, szénagyűjtők, boronák, arvetőgépek, Pianet Jr. képlők, szocszavágók, répvágók, kukorica-morzsolók, darálók, őrlőmalmok, egytemes szedő-ekék, 2- és 3-vasú ekék és minden egyéb gazdasági gépek.

Kwizda-féle
Korneuburgi marhapor,
Diétikus szer lovak-, marhák- és juhoknak.
1 doboz ára . . . . . K 1.40
1/2 doboz . . . . . - 70

Közel 50 év óta a legtöbb istállóban használatban, étvágyhiánynál, rossz emésztésnél, valamint feheneknél a tej javítása s a tejelőképeség fokozása céljából.

1900. párisi világkiállítás Grand Prix.

Kwizda-féle sertéspar.
Diétikus szer a hizlalás elősegítésére.
Kis doboz K 1.20. Nagy doboz K 2.40.
Erősítő takarmány,
lovak és szarvasmarhák számára,
1 doboz a 5 étadag K .60, 1 láda a 50 étadag K 6.-

Kwizda-féle kutyapilulák
zselatin-átvonattal. Hajtópilulák kutyáknak.
1 doboz ára K 2.-

Főraktár: **TÖRÖK JÓZSEF** gyógyszerháza
BUDAPEST, VI, Király-utca 12. és Andrássy-út 26. szám.

2450 II.

Kwizda-féle Restitutions-fluid
mosóvíz lovak számára. — Egy üveg ára K 2.80.
Az udvari istállóban és versenystállóban 40 év óta használatos, mint kitűnő erősítő szer nagyobb munka végzése előtt és után, ingyulladásoknál stb. Trainingbea nélkülözhetetlen.

Védjegy, címke és csomagolás szabadalmazva.

KOLOZSVÁRI
TAKARÉKPÉNZTÁR ÉS HITELBANK R. T.
Alapítókéje 1.200.000 korona teljesen befizetve: Tartaléktőkéje és egyéb alapjai 654.650 K 68 fillér. Betétek könyvecskékre és folyószámlákra 10.626.313 K 35 fill.

Irodák:
Kolozsvár, Mátyás király-tér 7. szám. (Saját házában.)
Üzleti órák reggel fél 9-től déli fél 2 óráig.
Áruraktári osztály a pályaudvar mellett Baross-tér 3. szám. Zalogház Király-utca 3. szám.
Értékpapírokat vesz és elad, valamint ezek eladását közvetíti idegen számlára, mindig a legelőnyösebb feltételek mellett.
Utalványokat állít ki külföldi piacokra a napi árfolyamon.
Árukra előleget ad készpénzben, ha azok áruraktáráiba be vannak tárolva.
Áruk betárolását, kezelését és eladását elvállalja előnyös feltételek mellett, a Máv. kolozsvári állomása mellett levő áruraktárakban és azokat szakszertően kezelteti.
Betéteket elfogad könyvecskékre vagy folyószámlára előnyös feltételek mellett és azokat rendszerint felmondás nélkül fizeti vissza. Jelzálogkölcsönöket készpénzben ad

ház- és földbirtokra
10—60 évi terjedő időtartamra a legelőnyösebb kamat és tőketörlesztési hányad mellett.
Jelzálogkölcsönöket konvertál igen előnyös feltételek mellett is minden ilyen ügyletet a lehető leggyorsabban bonyolít le.

Leszámitol váltókkal a legmérsékeltebb kamat mellett.
Folyószámlai hiteleket nyújt akár jelzálog, akár értékpapír fedezett mellett. Szelvényeket bevált, ugyisint sorsolt értékeket is.

VEGYENI * * * * * VEGYEN!

Magyar Jelzáloghitelbank konvercionális sorsjegyet,
melyek mindegyikét kihúzzák a törlesztési húzáson és a nyereményhúzásokon az a sorsjegy is tovább játszik, melyre előzőleg egy vagy több nyeremény már esett. E sorsjegyek 70 éven át játszanak és kaucióképpen is letethetők. Legnagyobb főnyeremény

EGY MILLIÓ KORONA.
Húzó s o k : minden év február 25-én, április 25-én, június 25-én, augusztus 25-én, október 25-én és december 27-én.

Részletre:
egy darab 16 havi részletfizetésnél havi 10.- korona
> > 18 > > > 9.- >
> > 21 > > > 8.- >
> > 24 > > > 7.- >
> > 29 > > > 6.- >

vagy letétre 30— K foglaló lefizetése után legolcsóbb kamatra. A nyarremények azonnal a bevőt illetik.

Kapható a
Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank Részv.-Társ.-nál
Mátyás király-tér 7. szám alatt. 2004

Eladó!

Dr. gróf Teleki Domokos úr ömél-tósága gernyeszei gazdaságában, szeszgyári hizlalásra igen alkalmas nagytestű, 23 db. 2545

8—10 éves fehér ökör.
Érdeklődőknek felvilágosítást nyújt (Gernyeszeg posta-távirda vasut állomás.) Pálffy Dezső intéző.

Keresek
24—32 darab, prima
1½ éves, erdélyi fajta
fehér ökör-finót
Ajánlatokat tenyésztőtől, vagy kereskedőtől: „A. D. B.” jelgére e lap kiadóhivatalához sürgősen kérek.
2557

2563

Tenyészbika árverési hirdetmény.
A kolozs-tordai m. kir. állami ménészgazdaság tisztavérű tenyészeteiből származó 10 darab erdélyi magyar és 2 drb simmentháli fajta fiatal tenyészbika Tordán az állami gazdaság majorjában f. évi március hó 29-én délelőtt 10 órakor nyilvános szóbeli árverés útján, készpénz fizetés ellenében eladásra boesájtatik.
Az állatok pontos leírása a kolozs-tordai m. kir. ménészgazdaság intézősége által (Kolozspusztá, utolsó posta és távirda állomás Kolozs) az érdeklődőknek megküldetik.
Budapest, 1911. évi február hó.
M. kir. földmívelésügyi Miniszter.